

САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ЗА НАУКУ,
ТЕХНОЛОГИЈУ И РАЗВОЈ
САВЕЗНИ ЗАВОД ЗА ПАТЕНТЕ

Бр. 3020 / 93
02. 06.1993. год.
Београд

Савезни завод за патенте на основу члана 17. и 42. Закона о заштити проналазака, техничких унапређења и знакова разликовања ("Службени лист СФРЈ" бр. 34/81, 3/90 и 20/90), доноси

РЕШЕЊЕ

Предузеће за пољопривредну производњу, прераду, промет, угоститељство, туризам и сарадњу са селом "YES - RTANJ", ДД са п.о., 19270 Больевац, Ивка Ђоловића бр. 2., уписати у Регистар ознака порекла производа као овлашћеног корисника ознаке порекла производа бр. 11 "КРИВОВИРСКИ КАЧКАВАЉ".

Образложење

Поднеском бр. 3020 од 27. маја 1993. године Предузеће за пољопривредну производњу, прераду, промет, угоститељство, туризам и сарадњу са селом "YES - RTANJ", ДД са п.о., 19270 Больевац, Ивка Ђоловића бр. 2., поднело је предлог да буде уписано у регистар ознака порекла производа као овлашћени корисник ознаке порекла производа бр. 11 "КРИВОВИРСКИ КАЧКАВАЉ".

У регистар ознака порекла под бројем 11. уписан је "КРИВОВИРСКИ КАЧКАВАЉ" као ознака порекла за качкаваљ који потиче из подручја Зајечарског округа.

Утврђено је да Предузеће за пољопривредну производњу, прераду, промет, угоститељство, туризам и сарадњу са селом "YES - RTANJ", ДД са п.о., 19270 Больевац, Ивка Ђоловића бр. 2., испуњава услове да може користити и стављати у промет производ за који је установљена наведена ознака порекла производа.

Уписом у регистар Предузеће за пољопривредну производњу, прераду, промет, угоститељство, туризам и сарадњу са селом "YES - RTANJ", ДД са п.о., 19270 Больевац, Ивка Ђоловића бр. 2., стиче својство овлашћеног корисника ознаке порекла производа "КРИВОВИРСКИ КАЧКАВАЉ" за период од пет година од дана уписа у регистар.

На основу претходно изложеног, Завод је, сагласно члану 42. Закона о заштити проналазака, техничких унапређења и знакова разликовања, одлучио као у диспозитиву.

Ово решење је коначно. Против овог решења може се покренути управни спор тужбом која се подноси непосредно Савезному суду у року од 30 дана од дана пријема.

ДИРЕКТОР
Благота Жарковић

САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО ЗА НАУКУ,
ТЕХНОЛОГИЈУ И РАЗВОЈ
САВЕЗНИ ЗАВОД ЗА ПАТЕНТЕ

Бр. 3020 / 93
02. 06.1993. год.
Београд

Савезни завод за патенте, на предлог Привредне коморе Југославије и на основу члана 17. и 41. Закона о заштити проналазака, техничких унапређења и знакова разликовања ("Службени лист СФРЈ", бр. 34/81, 3/90 и 20/90), доноси

РЕШЕЊЕ

Ознаку порекла производа "КРИВОВИРСКИ КАЧКАВАЉ" уписати у регистар ознака порекла производа под бројем 11. за качаваљ који потиче из Зајечарског округа.

Образложење

Привредна комора Југославије, поднеском бр. 21/311 од 27. 05. 1993. године, поднела је Предлог да се у Регистар ознака порекла производа, који води Савезни завод за патенте, упише "Кривовирски качаваљ" као ознака порекла за качаваљ који потиче са подручја Зајечарског округа.

Увидом у предлог Привредне коморе Југославије утврђено је да производ који наведену ознаку порекла производа има облик ниског цилиндра масе 1,5 и 3 кг., чије тесто је компактно, еластично и код зрелих сирева слојевито и благо мрвично. Тесто је сламножуте боје, монолитно, без шупљина и постепено прелази у танку кору која је глатка, танка, еластична и специфичне структуре. Ове карактеристике производа, као и специфичан укус и мирис који су умерено оштри и подсећају на укус и мирис ораха условљени су подручјем на коме се производи и устаљеним начином и поступком производње.

У погледу начина обележавања производа предвиђено је да се на етикети округлог облика, која у горњој половини, која је беле боје, садржи речи "Кривовирски масни - тврди сир за резање, Ђољевац Ртањ" и назив произвођача - овлашћеног корисника на српском језику, а у доњем делу реч "качаваљ".

На основу претходно изложеног, Завод је, сагласно члановима 37. - 43. Закона о заштити проналазака, техничких унапређења и знакова разликовања, одлучио као у диспозитиву.

Ово решење је коначно. Против овог решења може се покренути управни спор тужбом која се подноси непосредно Савезном суду у року од 30 дана од дана пријема.

ДИРЕКТОР
Благота Жарковић

YES
RTANJ

Doljevac
19370 Doljevac

Ivka Dolovića 2

MENADŽMENT

030/63-730
63-731
63-674
FAX 030/63-863

KOMERCIJALA
030/63-318
63-319
63-656
63-756
FAX 030/63-358

FINANSIJE
030/63-316
63-416
FAX 030/63-673

Družice za poljoprivrednu proizvodnju
i preradu, promet, ugostiteljstvo i
turizam i saradjuju sa selom D.D. sa p.o.
"YES - RTANJ"

Broj 07-02-632
25.05.1993. god.
BOLJEVAC, I. Dolovića 2

SAVEZNI ZAVOD ZA PENTNE

Odeljenje za znake razlikovanja

n/r Mira Radivojević

11070 Novi Beograd

Bulevar Avnoja 104

Predmet: Prijava za zaštitu oznake geografskog porekla
i upis u Registar zaštićenih oznaka porekla za
proizvod "KRIVOVIRSKI KAČKAVALJ"

Shodno određbama zakona o zaštiti pronalazaka, tehničkih
unapredjenja i znakova razlikovanja (Sl.list SFRJ 34/81 i
3/90), odnosno poglavlja "Oznaka porekla proizvoda" (čl.37.-
43.) i predhodnih dogovora koje je sa vama imao naš saradnik
i rukovodilac izrade Elaborata prof.dr Radomir Radovanović,
obraćamo vam se molbom da izvršite upis u Registar zaštićenih
oznaka porekla proizvod "KRIVOVIRSKI KAČKAVALJ".

U prilogu dopisa dostavljamo vam i Glavni Elaborat koji je,
za naš račun i u saradnji sa našim stručnjacima i individual-
nim proizvodjačima sa područja Krivog Vira, uradio tim struč-
njaka Jugoinspekta iz Beograda pod rukovodstvom prof.dr Rado-
mira Radovanovića.

Administrativna teksta, predviđena za prijavu oznake porekla
u iznosu od 150.000.- dinara je uplaćena.

Dostavljajući vam prednje, prijavu i Elaborat, želimo da vam
se zahvalimo na saradnji i pomoći koju ste nam pružili, te
da vas zamolimo da nas o izvršenom upisu u Registar zaštićenih
oznaka geografskog porekla - proizvoda "KRIVOVIRSKI KAČKAVALJ"
pismeno obavestite.

Srdačno vam pozdravljamo.

Za "YES - RTANJ" D.D.p.o.

Direktor razvoja
Slađana Bogdanović

3023 27. MAJ 1993.

15.000

16/63

SZTR MLEKARA
MIHAJLOVIC
KRIVI VIR - BOLJEVAC

UPRAVA: PARAĆIN, Vojvode Mišića 5, Tel. 035/ 561-771, 566-885, proizvodnja 030/ 69-211
Žiro račun: 44210-685-0-4033124

41-2/2

Savezni zavod za patente
Odeljenju za geografske oznake porekla

PREDMET: Molba

Molimo Vas da nam izdate odgovarajuću potvrdu o zaštiti oznake geografskog porekla proizvoda "Krivovirski kačkavalj", po rešenju Saveznog zavoda za patente o upisu u registar zaštićenih oznaka porekla proizvoda i izvršenoj zaštiti br. 3020/93-11 od 02.06.1993. godine, autora:

Prof. Radovanović Radomir

Prof. Petrović Dušica

Prof. Maćej Ognjen i drugi

Obrazloženje: pomenuti proizvod "Krivovirski kačkavalj" je nekada izrađivan u mlekari u Krivom Viru, vlasništvo D.P. Yes Rtanj-Boljevac. U međuvremenu došlo je do transformacije ovog preduzeća, pa je mlekara prodata S.Z.T.R. "Mlekara Mihajlović"-Krivi Vir. Nažalost, izgubljeni su svi potrebnii papiri o zaštiti oznake geografskog porekla, a nama novim vlasnicima je to vrlo bitno za dalju proizvodnju.

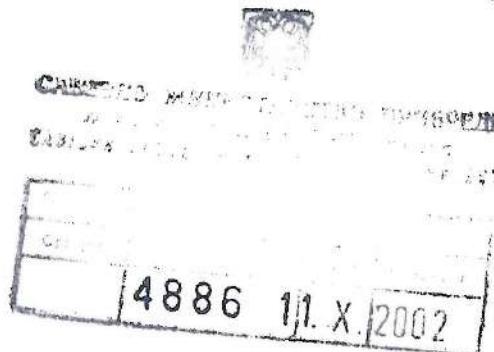
Napominjemo da ćemo potreban iznos za taksu uplatiti po prijemu fakture na žiro-račun.

U nadi da ćete nam izaći u susret, srdačno Vas pozdravljamo.

U Paraćinu,
09.10.2002. god.

S.Z.T.R. MLEKARA
Za Mlekaru "Mihajlović"
MIHAJLOVIC
KRIVI VIR - BOLJEVAC
Vlasnik: Dejan Mihajlović

Kontakt telefoni:
035/561-771
035/566-885

D. D. „YES – RTANJ” P. O.
BOLJEVAC

GLAVNI ELABORAT
O ZAŠTITI OZNAKE GEOGRAFSKOG POREKLA PROIZVODA
KRIVOVIRSKI KAČKAVALJ

Boljevac, 1993.

D.D. "YES - RTANJ" sa p.o.
BOLJEVAC

Preduzeće za poljoprivredni proizvodnju
i preradu, ričomet, turističke i
turizam i saradnja sa kompanijama
"YES - RTANJ" sa p.o.

ot-20-627

25.05. 3

Preduzeće za poljoprivredni proizvodnju
i preradu, ričomet, turističke i
turizam i saradnja sa kompanijama
"YES - RTANJ" sa p.o.

629

21.05.1993. god.
Eduard Bošković

G L A V N I E L A B O R A T

O ZAŠTITI OZNAKE GEOGRAFSKOG POREKLA PROIZVODA
KRIVOVIRSKI KAČKAVALJ

Boljevac,
1993.

“ Oznakom porekla proizvoda štiti se geografski naziv proizvoda čija su posebna svojstva pretežno uslovljena mestom, odnosno područjem na kome je proizведен ako su ta svojstva nastala prirodnim putem, pod uticajem podneblja ili tla, ili ustaljenim načinom i postupkom proizvodnje, odnosno obrade.

Oznakom porekla proizvoda može se zaštititi i naziv proizvoda koji je dugom upotrebom u privrednom prometu postao opšte poznat kao oznaka da proizvod potiče iz određenog mesta ili područja”.

(Član 37. Zakona o zaštiti pronađazaka, tehničkih unapredjenja i znakova razlikovanja, Sl. list SFRJ br. 34/81 i 3/90).

S A D R Ž A J

I	OPŠTI PODACI O ELABORATU	1
II	PODACI O NOSIOCU IZRADE ELABORATA	2
III	OPŠTI DEO	15
	1. Uvodne napomene	16
	2. Osnovni podaci o Zaječarskom okrugu i opštini Boljevac	18
	2.1. Položaj i površina	18
	2.2. Reljef i struktura poljoprivrednih površina	21
	2.3. Hidrografija	23
	2.4. Klima	23
	3. Brojno stanje stoke (goveda, svinje, ovce) u SR Jugoslaviji, Republici Srbiji i na području Zaječarskog okruga	29
	4. Osnovni podaci o Preduzeću "Y E S – R T A N J" D.D.	32
	4.1. Nastanak, razvoj, sedište i status	32
	4.2. Delatnost (proizvodnja, usluge, saradnja sa selom idr.)	32
IV	POSEBAN DEO – K R I V O V I R S K I K A Č K A V A L J	35
	1. Tehnološki proces proizvodnje i važnija obeležja "Krivovirskog kačkavalja"	36
	1.1. Uvod	36
	1.2. Tehnološki proces proizvodnje	36
	1.3. Važnija obeležja kvaliteta	38
	2. Način obeležavanja proizvoda	39
	3. Kontrola kvaliteta proizvoda	40

I OPŠTI PODACI O ELABORATU

1. NAZIV: GLAVNI ELABORAT O ZAŠTITI OZNAKE GEOGRAFSKOG POREKLA PROIZVODA "KRIVOVIRSKI KAČKAVALJ"
2. NOSILAC IZRADE ELABORATA: JUGOINSPEKT BEOGRAD, Zavod za poljoprivrednu i prehrambenu industriju "TOPČIDER", 11000 Beograd, Teodora Dražzera br. 11.
3. KORISNIK ELABORATA : Preduzeće za poljoprivrednu proizvodnju, preradu, promet, ugostiteljstvo, turizam i saradnju sa selom "YES – RTANJ", 19370 Boljevac, Ivka Djolovića br. 2.

4. REALIZATORI :

4.1. RUKOVODILAC IZRADE ELABORATA :

Prof.dr Radomir Radovanović,
Poljoprivredni fakultet, Beograd–Zemun

4.2. SARADNICI NA IZRADI ELABORATA :

Dragoslav Petrović, dipl.ing.
Doc.dr Ognjen Maćeј
Prof.dr Dragojlo Obradović
Mr Predrag Bojović, dipl.ing., asistent
Aleksandra Mikuljinac, dipl.ing., asistent
Sladjana Bogdanović, pravnik

4.3. TEHNIČKI SARADNIK :

Miroslava Mojašević, hem. tehničar

II PODACI O NOSIOCU IZRADE ELABORATA

PRIVREDNI SUD U BEOGRADU

KARLOVIĆ LIPSKI

kao registrarski sud, po sudiji

pojedincu

u predmetu upisa u sudske registre, kako je to označeno na strani 1. prijeve, na osnovu odredaba iz čl. 5, 24, 45.-47. Zakona o postupku za upis u sudske registre, dana

26.2.1993.

REŠENJE

Da se u sudske registre registrarskog suda upiše: Da je JUGOINSPEKT BEOGRAD deoničko društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u mešovitoj svojini, Beograd, Trg Republike broj 3/1, proširilo državnost, prema prilogu uz prepis rešenja broj 3 i 4 koji su prilozni sastavni delovi ovog rešenja.

s podacima navedenim u prilozima uz rešenje broj 3 i 4, koji su sastavni deo ovog rešenja.

KARLOVIĆ

sud u

BEOGRAD

BEOGRAD, 26.2.1993. godine
(mesto i datum)

Protiv ovog rešenja zainteresovana strana može izjaviti žalbu nadležnom drugostepenom суду, preko ovog суда, у року од 8 дана од дана пријема реšења.

Ministarstvo
Sudija

Broj регистарског улožka регистарског суда	1-1772-00
---	-----------

Oznaka i broj upisnika suda	EPH
--------------------------------	-----

Fi.26760/91

PRIVREDNI SUD U BEOGRADU

(Naziv i sedište suda)

Predlagač: (Firma i sedište preduzeća ili drugog subjekta upisa)	JUGOINSPEKT BEOGRAD deoničko društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u međovitoj svajini Beograd, FNR Jugoslovenske Republike br. 371
--	---

Pradmet prijave:	PROŠIRUJUĆE DELATNOSTI (čl. 56 Uredbe)
------------------	---

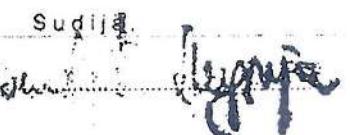
Uz prijavu prilažemo sledeće isprave i dokaze:

- 1) Izmene i dopune Statuta br. 1957 od 24.10.1992. godine
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)
- 7)
- 8)
- 9)
- 10)
- 11)

Predlažemo da se na osnovu ove prijave i priloženih isprava i dokaza donese rešenje o upisu u sudske registre i rešenje dostavi predlagajuću

Ime i potpis ovlašćenog lica.

Miroslav Jakovićević

Firma i sedište subjekta	JUGOINSPIRIT BEograd deoničko društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u međovitoj svojini Beograd, Trg Republike br. 3/I	Prilog uz rešenje broj	3
Broj registrarskog uloška registrarskog suda i njegovo sedište		1-1272-00	
Datum upisa	Oznaka i broj rešenja	Broj upisa	Naziv suda
26.2.1993.	Bi.26760/93	3	PS Beograd
Na osnovu rešenja registrarskog suda izvršen je propis rešenja o daljnosti..... sa sledećim podacima:			
1	Datalnosti odnosno poslovi subjekta upisa čija je firma navedena u prilogu uz propis rešenja broj 1.		
<u>110901</u> - Kontrola kvaliteta i kvantiteta robe, opreme i investicionih objekata; - Periodični kontrolni pregledi i ispitivanja radne sredine i orudja za rad (radi izdavanja upotrebača dozvole); - Pregledi poslova opravki i rekonstrukcije i pregleda pre puštanja u eksploataciju; - Defektatim i ekspertiza postrojenja i opreme edn. njihovih delova u cilju opredeljenja postupka revitalizacije; - Tehnologija i nadzor revitalizacija postrojenja i opreme i njihovih delova; - Preventivni pregledi i ispitivanja radne sredine i orudja za rad, merenja i kontrola postrojenja i opreme (proizvodna postrojenja, dizalice, liftevi); - Specijalna merenja (centriranje, nivелисање i tdi.), projektovanje i izvođenje sistema; - Dinamika mašina: merenje, kontrola i analiza dinamičkih sistema, merenje za otklanjanje smetnji u radu; - Kontrola i ispitivanje opreme i materijala; - Tipска ispitivanja materijala, proizvoda i opreme; - Kontrola planova i projekata opreme i postrojenja sa aspekta sigurnosti odn. zaštite od eksplozije i požara; - Atestiranje proizvoda, opreme i materijala i izdavanje potvrda odn. atesta; - Kontrola zemnih instrumenata i uređajaja; - Inicijalna proizvodna kontrola - IPI.			
<u>110403</u> - Projektovanje sisteme upravljanja kvalitetom i ocena valjanosti postojećih sistema upravljanja kvalitetom; - Projektovanje zasada vinove loze i tehnologija proizvodnje kod vinarskih podruma, davanje saveta pri projektovanju i nadzor pri podizanju i održavanju i projektovanju; i nadzor pri podizanju i održavanju vinarskih objekata.			
Sledi nastavak broj:	Sudija: 4. Prilog uz propis rešenja		

Ovlašćeno lice potpisuje samo prilog uz prijavu, a sudija prilog uz rešenje i registrarski list.

OBRAZAC: Prilog uz rešenje broj 3

Firma i sedište subjekta	JUGOINSPEKT BEOGRAD deoničko društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u mešovitoj svojini Beograd, Trg Republike br. 3/I	Nastavak priloga uz rešenje broj	3
Broj registratorskog uloška registratorskog suda i njegovo sedište	1-1772-00		
Nastavak:	2		
- 3 -			
<u>110403</u> - Izrada tehničke dokumentacije (projektovanje osim gradjevinske). Poslovi tehničke kontrole tehničke dokumentacije.			
<u>110620</u> - Ekonomische, organizacione, tehnološke usluge; - Stručni nadzor nad gradnjom investicionih i drugih objekata; - Stručni nadzor nad ugradnjom opreme pri izgradnji investicionih i drugih objekata; - Tehnički pregled investicionih i drugih objekata; - Izrada planova i projekata razvoja, priprema investicionih programa i slično.			
<u>110901</u> - Ocjenjivanje i priznavanje sistema kvaliteta; - atestiranje proizvoda; - Osposobljavanje kadrova za ocjenjivanje i priznavanje sistema kvaliteta; - Procena kompetentnosti laboratorija za ispitivanje.			
<u>140901</u> - Utvrđivanje zdravstvene ispravnosti životnih namirnica preuzete u opštoj upotrebi, neprehrabnenih proizvoda, stočne i druge životinjske hrane.			
<u>110904</u> - Usluge sudskih veštaka. Veštakovanje u oblasti: - industrije i rудarstva, - poljoprivrede i ribarstva, - šumarstva, - vodoprivrede, - gradjevinarstva, - saobraćaja i voze, - trgovine, - ugostiteljstva i turizma, - zanatstva i ličnih usluga, - stambeno-komunalne delatnosti, - oblasti finansijsko materijalnog poslovanja, - u proceni vrednosti imovine.			
ZAŠTITA NA RADU, u smislu odredab Zakona o zaštiti na radu i drugih propisa kojima je regulisana zaštita na radu u okviru čega društvo obavlja sledeće poslove: - Pregledi i ispitivanje oruđja za rad i uređajeva, sudova i instalacija pod pritiskom; transportnih i prenosnih sredstava; parnih kotlova; rashladnih uređajeva i instalacija i dr., oruđja, uređajeva i instalacija i s tim u vezi izdaje odgovarajuću stručnu i tehničku dokumentaciju, javne isprave, uverenja, ateste i dr., i daje tehnička rešenja za otklanjanje nedostataka u pogledu zaštite na radu;			
Sudija,			
Sledi nastavak broj:			4. Nastavak priloga uz preple rešenja

Firma i sedište subjekta	JUGOSPEKT BEOGRAD deoničko društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u mešovitoj svojini Beograd, Trg Republike br. 3/I	Nastavak priloga uz rešenje broj	3
--------------------------	--	----------------------------------	---

Broj reglarskog uloška reglarskog suda i njegovo sedište	1-1772-00
Nastavak:	3

- 4 -

- Vrši razna električna mera, preglede i ispitivanje električnih instalacija, uređaja, postrojenja, aparata, gospodarskih instalacija, trafo-stаница, sekundarnih naponskih i prekostrujnih relaja, atestiranje aparata i elektroizolacione opreme, i s tim u vezi određuje efikasne mere zaštite od električne struje, putem primene najsvremenije zaštite i izrađuje odgovarajuće stručne nalaze i elaborate;
- Pregled investiciono tehničke dokumentacije u pogledu zaštite na radu;
- Ispitivanje mikroklima, hemijskih i fizičkih štetnosti u radnim prostorijama i na radnim mestima;
- Obavlja razne laboratorijske analize i eksertize;
- Radi analize uvelova rada, poslova i radnih zadataka u cilju određivanja poslova sa posebnim uslovima rada; stručnu dokumentaciju za beneficirani stai i za skraćenje radnog vremena na bazi analize morbiditete i traumatizma, prati kretanje odsustva sa posla i izrađuje predloge mera za njihovo smanjenje. Izrađuje elaborate o uticaju štetnih faktora iz radno i životne sredine na zdravstveno stanje radnika i stanovništva;
- Vrši obučavanje, inovaciju i proveru znanja radnika iz oblasti zaštite na radu i protivpožarne zaštite; obuku dizaličara, vorača toreta i signalista, rukovatca viljuščara, kompresorista, ložača parnih kotlova, uklonjčara za rad u TE i razvodnim postrojenjima, obučava radnike za bezbedno rukovanje tehnološkom opremom, mašinama i uredajima, rukovanje i održavanje postrojenja i instalacija tečnih gasova, obučavanje i atestiranje zavarivača i dr.;
- Vrši snimanje magnetskih filmova za obučavanje radnika, ispredaje programe, skriptu i drugu stručnu literaturu za obučavanje radniku, kao i predloge samoupravnih normativnih akata iz oblasti zaštite na radu i protivpožarne zaštite;
- Vrši ispitivanje, atestiranje i prodaju ličnih zaštitnih sredstava i druge zaštitne opreme;
- Vrši tehničku kontrolu skloništa i dvonamenskih objekata u smislu Pravilnika o tehničkim normativima za skloništa i atestiranje sistema za provetranje skloništa i dvonamenskih objekata.

ZAŠTITA OD POŽARA, u smislu odredaba Zakona o zaštiti od požara i drugih propisa, u okviru čega obavlja sledeće poslove:

- Radi pisanove, elaborate, studije i normativna akta iz oblasti zaštite od požara;
- Projektiše, vrši pregled, ispitivanje i atestiranje uređaja i instalacija za detekciju, dojavu i gašenje požara;
- Izrađuje elaborate i vrši nadzor na impregnaciji i pronazivanju gradjevinskih elemenata i konstrukcija atestiranim sredstvima za zaštitu od dejstva vatre;
- Radi projekte instalacija i uređaja za zaštitu od provala, kradja, sabotaže, propada i diverzija;

Sudija.

Sledi nastavak broj:

4. Nastavak priloga uz prepla rešenja

Firma i sedište subjekta	JUGOINSPEKT BEOGRAD deonička društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u mešovitoj svojini Beograd, Trg Republike br. 3/1	Nastavak priloga uz rešenje broj	3
Broj registarskog uloška registarskog suda i njegovo sedište	1-1772-00		
Nastavak:	4		

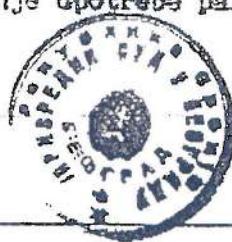
- 5 -

- Vrši razne analize, ekspertise i dr. iz oblasti zaštite od požara.

ZAŠTITA ČOVEROVE SREDINE, u smislu odredaba Zakona o zaštiti od zagadjivanja vazduha, Zakona o zaštiti stanovništva od buke, Zakona o vodama i drugih propisa, u okviru čega obavlja sledeće poslove:

- Ispitivanja kvaliteta vazduha;
- Merenje emisije gasova i čestica;
- Pregradično stanje;
- Vrši proračun rasprostiranja emitovanih materija i visine dimnjaka;
- Ispitivanje stepena efikasnosti uređaja za prečišćavanje otpadnih gasova i prašina;
- Ispitivanje buke u sredini u kojoj čovek boravi i izrada rešenja za sanaciju;
- Ispitivanje kvaliteta otpadnih voda;
- Ispitivanje stepena efikasnosti uređaja za prečišćavanje otpadnih voda i atestiranje postrojenja;
- Izrada elaborata, ekspertise i idejnih rešenja o zaštiti čovekove sredine.
110901

- Kontrola kvaliteta i kvantiteta opasnih materija (eksplozivna materija, predmeti punjeni eksplozivnim materijama, sredstva za paljenje, vatrometni predmeti i drugi predmeti, zbijeni gasovi, gasovi pretvoreni u tečnost, i gasovi rastvorenji pod pritiskom, zapaljive tečnosti, zapaljive čvrste materije, materije sklone samopaljenju, materije koje u dodiru sa vodom razvijaju zapaljive gasove, oksidirajuće materije, organski peroksiđi, otrovi, gadne i zarazne materije, radioaktivne materije, korozivno (negrizajuće materije), ostale opasne materije);
- Kontrola i atestiranje ambalaže za transport opasnih materija;
- Kontrola pakovanja, signiranja, slaganja u prevozne sredstvo, utovara, pretovara, istovara opasnih materija u posloškom, rečnom, željezničkom, druskom i vazdušnom saobraćaju;
- Kontrola podobnosti transportnih sredstava za prevoz opasnih materija;
- Sve navedeno sa stanovišta domaćih i međunarodnih propisa i standarda.
- Poslovi tehničkog nadzora i kontrolu brodova i brodskih oprava i uređaja kao i kontrola plovila sa gledišta bezbednosti plovidbe u posloškom i rečnom saobraćaju;
- Tehnički pregledi brodova i brodskih oprava sa gledišta moćiće na radu, tehničke pouzdanosti i kvaliteta;
- Ispitivanje, nadzor i odobravanje upotrebe kontejnora (u proizvodnji i eksploataciji);
- Ispitivanje, nadzor i odobravanje upotrebe paleta (u proizvodnji i eksploataciji);

Sudija,

Sledi nastavak broj:

4. Nastavak priloga uz prepla rešenja

Firma i sedište subjekta	JUGOINSPEKT BEOGRAD deoničko društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u mešovitoj svojini Beograd, Trg Republike br. 3/I	Nastavak priloga uz rešenje broj	3
--------------------------	--	----------------------------------	---

Broj registarskog uloška registarskog suda i njegovo sedište	1-1772-00
Nastavak: 5	

- 6 -

060202

- Usluge u pomorskom saobraćaju.

060203

- Usluge marina u pomorskom saobraćaju.

060302

- Usluge u rečnom i jezerskom saobraćaju.

060503

- Usluge u drumskom saobraćaju.

060801

- Pretovarne usluge u lukama.

060802

- Pretovarne usluge u pristaništima.

060803

- Pretovarne usluge u željezničkim stanicama i ostalim mestima.

0701

- Trgovina na malo.

07011

- Trgovina na malo prehrambenim proizvodima.

070111

- Hleb, pecivo, mleko i pječni proizvodi.

070112

- Povrće, voće i prerađevine.

070113

- Meso, živina, riba i masne prerađevine.

070114

- Razne životne namirnice, alkoholna pića i proizvodi za kućne potrebe.

07012

- Trgovina na malo neprehrambenim proizvodima.

070121

- Tekstil i konfekcija.

070122

- Obuća, koža, guma i plastika.

070123

- Metalna i elektrotehnička roba.

070124

- Ogrev i gradjevinski materijal.

070125

- Nameštaj.

070126

- Keramika, staklo i porculan.

Sudija,

4. Nastavak priloga uz propis rešenja

Sledi nastavak broj:

Firma i sedište subjekta	JUGOINSPEKT BEOGRAD deoničko društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u međovitoj svojini Beograd, Trg Republike br. 3/I	Nastavak priloga uz rešenje broj	3
--------------------------	--	----------------------------------	---

Broj registrarskog uloška registrarskog suda i njegovo sedište	1-1772-00
Nastavak:	6

- 7 -

070127

- Boje, lakovi i hemikalije.

070128

- Knjige, kancelarijski materijal i pribor.

070129

- Duvan i ostali neprehrambeni proizvodi.

070131

- Trgovina na malo međovitom robom.

070132

- Ostala trgovina međovitim robom.
07014 070140

- Trgovina na malo vozilima i delovima.

07015 070150

- Trgovina na malo derivatima nafte.

0702

- Trgovina na veliko.

07021

- Trgovina na veliko prehrambenim proizvodima.

070211

- Žitarice i mlinski proizvodi.

070212

- Povrće, voće i preradjedvine.

070213

- Alkoholna pića.

070214

- Stoka i živina.

070219

- Razne životne namirnice i proizvodi za kućne potrebe.

07022

- Trgovina na veliko neprehrambenim proizvodima.

070221

- Tekstil i konfekcija.

070222

- Sirova koča, vuna i sl.

070223

- Metalna i elektrotehnička roba.

070224

- Gradjevinski, sanitarni i instalacioni materijal.

Sledi nastavak broj:

4. Nastavak priloga uz prepis mera

Ovlašćeno lice potpisuje samo prilog uz prijavu, a sudija prilog uz rešenje i registrarski list.

OBRAZAC: Nastavak priloga uz rešenje

Firma i sedište subjekta	JUGOINSPEKT BEOGRAD deoničko društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u međovitoj svojini Beograd, Trg Republike br. 3/I	Nastavak priloga uz rešenje broj	3
--------------------------	--	----------------------------------	---

Broj registrarskog uloška registrarskog suda i njegovo sedište	1-1772-00
Nastavak:	7

- 8 -

070225

- Hemijeksi proizvodi, boje i lekovi.

070226

- Papir, kancelarijski materijal i pribor.

070229

- Duvan i ostali neprehrambeni proizvodi.

07023 070230

- Trgovina na veliko vozilima, delovima i priborom.

07024 070240

- Trgovina na veliko derivatima nafta.

07025 070250

- Trgovina na veliko međovitom robom.

110302

- Usluge reklame i ekonomske propagande.

110303

- Komercijalni poslovi na ostvarivanju funkcije prometa robe i usluga.

110905

- Usluge obrade podataka.

11090

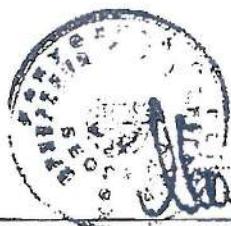
- Ostale nepomenute usluge.

Sledi nastavak broj:

4. Nastavak priloga uz propis rešenja

Ovlašćeno lice potpisuje samo prilog uz prijavu, a sudija prilog uz rešenje i registrarski list.

OBRAZAC: Nastavak priloga uz rešenje

Firma i sedešte subjekta	JUGOINSPEKT BEOGRAD deoničko društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u mešovitoj svojini Beograd, Trg Republike br. 3/I	Prilog uz rešenje broj	4
--------------------------	---	------------------------	---

Broj registarskog uloška registarskog suda i njegovo sedešte	1-1272-00		
Datum upisa	Oznaka i broj rešenja	Broj upisa	Naziv suda
26.2.1993.	1-267607/92	3	RS Beograd

Na osnovu rešenja registarskog suda izvršen je upis u sudski registar

proširenje delatnosti (čl. 56. Uredbe) sa sledećim podacima:

1	Poslovi spoljnotrgovinskog prometa subjekta upisa čija je firma navedena u prilogu uz prepis rešenja broj 1.
---	--

070 310 Spoljna trgovina prehrambenim proizvodima

- žitarice i mlinški proizvodi
- povrće, voće i prerađevine
- stoka, meso, živilina, riba i mесне prerađevine
- razne životne namirnice, alkoholna pića i proizvodi za kućne potrebe

070 320 Spoljna trgovina neprehrambenim proizvodima

- tekstil i konfekcija
- sirova koža, vuna i sl.
- metalna i elektrotehnička roba
- gradjevinski, sanitarni i instalacioni materijal
- hemijski proizvodi, boje i lakovi
- papir, kancelarijski materijal i pribor
- lekovi i sanitetski materijal
- duvan i ostali neprehrambeni proizvodi
- trgovina vozilima, delovima i priborom
- trgovina naftom i derivatima naftе
- trgovina mešovitom robom
- veštacka djubriva
- obuća, koža, guma i plastika

Spoljna trgovina kao poseban vid trgovine na veliko koja se bavi poslovima izvoza i uvoza robe

Sudija.

Sledi nastavak broj:

4. Prilog uz prepis rešenja

Ovlašćeno lice potpisuje samo prilog uz prijavu, a sudija prilog uz rešenje i registarski list.

OBRAZAC: Prilog uz rešenje broj 4

Фирма и седиште субјекта	JUGOINSPEKT BEOGRAD deoničko društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u međovitoj svojini Beograd, Trg Republike br. 3/I	Наставак прилога уз решење број	4
Број регистарског улошка регистарског суда и његово седиште	1-1772-00		
Наставак:	2	-	

- 3 -

Sve navedeno sa stanovišta domaćih i međunarodnih propisa i standarda

Poslovi tehničkog nadzora i kontrole brodova i brodske opreme i uređaja kao i kontrola plovila sa gledišta bezbednosti plovidbe u pomorskom i rečnom saobraćaju

Tehnički pregledi brodova i brodske opreme sa gledišta zaštite na radu, tehničke pouzdanosti i kvaliteta

Ispitivanje, nadzor i odobravanje upotrebe kontejnera (u proizvodnji i eksploataciji)

Ispitivanje, nadzor i odobravanje upotrebe paleta (u proizvodnji i eksploataciji)

Usluge sudskih veštaka - veštačenje u oblasti: industrije i rudarstva, poljoprivrede i ribarstva, šumarstva, vodoprivrede, gradjevinarstva, saobraćaja i veze, trgovine, ugostiteljstva i turizma, zanatstva i ličnih usluga, stanbeno komunalne delatnosti, finansijsko materijalnog poslovanja, proceni vrednosti imovine

Zastupanje inostranih firmi

Posrednički poslovi

Изјава судије о уговору

Следи наставак број:

4. Наставак прилога уз препис реш.

Овлашћено лице потписује само прилог уз пријаву, а судија прилог уз решење и регистарски лист.

ОБРАЗАЦ: Наставак прилога уз решење

Фирма и седиште субјекта	JUGOINSPEKT BEOGRAD deoničko društvo za kontrolu kvaliteta i kvantiteta robe u mešovitoj svojini Beograd, Trg Republike br. 3/I	Наставак прилога уз решење број	4
--------------------------	---	---------------------------------	---

Број регистарског улошка регистарског суда и његово седиште	1- 5 1-1772-00
---	------------------------------

Наставак:

1

- 2 -

Usluge u pomorskom saobraćaju

Usluge u rečnom i jezerskom saobraćaju

Usluge u drumskom saobraćaju

Upravljanje i korišćenje objekata za uskladištenje (silosi, javna skladišta, hladnjače, bescarinske i slobodne zone i td.); usluge tržnica na veliko imalo

Usluge medjunarodne špedicije, posredništva, vršenje komisionih poslova u oblasti prometa robe i saobraćaja i sl.

Ekonomске, organizacione, tehnološke usluge

Stručni nadzor nad gradnjom investicionih i drugih objekata

Stručni nadzor nad ugradnjom opreme pri izgradnji investicionih i drugih objekata

Tehnički pregled investicionih i drugih objekata

Poslovi ugovorne kontrole kvaliteta i kvantiteta robe u medjunarodnom prometu

Ocenjivanje i priznavanje sistema kvaliteta

Atestiranje proizvoda

Ospozljavanje kadrova za ocenjivanje i priznavanje sistema kvaliteta

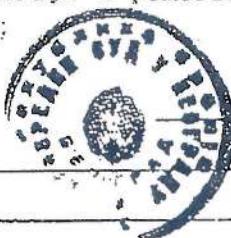
Procena kompetentnosti laboratorija za ispitivanje

Kontrola kvaliteta i kvantiteta opasnih materijala (eksplozivne materije, predmeti punjeni ekspozivnim materijama, sredstva za paljenje, vatrometni predmeti i drugi predmeti, zbijeni gasovi, gasovi pretvoreni u tečnost i gasovi rastvorenji pod pritiskom, zapaljive tečnosti, zapaljive čvrste materije, materije ekclone samopaljenju, materije koje u dodiru sa vodom razvijaju zapaljive gasove, oksidirajuće materije, organski peroksiidi, otrovi, gadne i zarazne materije, radioaktivne materije, korozivne (nagrizajuće materije), ostale opasne materije)

Kontrola i atestiranje ambalaže za transport opasnih materija

Kontrola pakovanja signiranja, slaganja u prevozno sredstvo, utovara, pretovara, istovara opasnih materija u pomorskom, rečnom, željezničkom, drumskom i vazdušnom saobraćaju;

Судија:

Следи наставак број:

4. Наставак прилога уз препис речи,

III OPŠTI DEO

1. Uvodne napomene

Proizvodnja autohtonih prehrambenih proizvoda u okviru pojedinih regiona SR Ju goslavije, posebno Republike Srbije, ima dugu i iskustvima bogatu tradiciju. Najvećim delom ova proizvodnja se realizuje kao dopunska i sezonska aktivnost uokviru seoskih domaćinstava za sopstvene potrebe, ili kao društveno organizovana kooperativna proizvodnja, dok se jednim delom ostvaruje kao deo proizvodnih programa odgovarajućih industrijskih pogona lociranih u okviru tih regiona.

U strukturi proizvodnje ovih, po pravilu, vrednih i traženih proizvoda najviše su zastupljena vina i žestoka alkoholna pića, trajni suvomesnati proizvodi i kobasice, razne vrste sireva i drugi proizvodi od mleka, zatim neke vrste čajeva, proizvoda od šumskih plodova, itd. Opšta karakteristika svih tih proizvoda je da se izradjuju u svemu prema iskustvima tradicionalne tehnologije, koja se u odgovarajućem regionu neguje i prenosi sa generacije na generaciju, te da ih odlikuju specifičan izgled, organoleptička (senzorna) i druga svojstva. Ta specifična svojstva autohtonih prehrambenih proizvoda najvećim delom su posledica odredjene biljne vrste ili sorte, rase stoke, sastava zemljišta, uticaja specifičnih klimatskih faktora nekog podneblja, ili su pak uslovljeni zajedničkim uticajem više navedenih faktora karakterističnih samo za prostor određenog regiona (oblasti). Šta više, mnoge faze tradicionalnih tehnoloških procesa su upravo prilagodjene tim specifičnim karakteristikama osnovnih sirovina, kao i drugim uslovima proizvodnje.

Predhodne napomene su učinjene pre svega iz razloga što smo relativno često svedoci da se neki individualni proizvodjači, ali i pogoni prehrambene industrije, u s u d j u j u da u promet stave proizvode sa naznakom imena područja njihovog navodnog porekla ("užički", "sremski", "njeguški", "homoljski", "rtanjski" i sl.), mada oni ni po mestu proizvodnje ni po karakteristikama gotovih proizvoda ne odgovaraju svojstvima kvaliteta autohtonih specijaliteta sa odgovarajućih područja. Time, neminovno, originalni proizvodi gube na stečenom ugledu, ali i ekskluzivnost i odgovarajuće mesto na tržištu.

Poštjujući važeću zakonsku regulativu u ovoj oblasti ("Zakon o zaštiti pronalazaka, tehničkih unapredjenja i znakova razlokovanja" – Sl. list SFRJ br. 34/81 i 3/90), do sada su četiri proizvodne organizacije prijavile i izvršile zaštitu oznake geografskog porekla devet proizvoda, i to: Poljoprivredna zadruga i vinarija "Potomje", Pelješac (vina "DINGAČ" i POSTUP"), IM "Čajetina, Zlatibor ("GOVEDJA UŽIČKA PRŠUTA", "SVINJSKA UŽIČKA PRŠUTA" i "UŽIČKA SLANINA"), IM "Srem", Šid ("SREMSKI KULEN", "SREMSKA DOMAĆA KOBASICA" i "SREMSKA SALAMA"), kao i MI "MIP" Požarevac ("POŽAREVAČKA KOBASICA"). Svakako da je broj proizvoda koji su ostvarili pravo da budu

upisani u Registar zaštićenih oznaka porekla proizvoda kod Saveznog zavoda za patente, značno ispod realnih mogućnosti. Zbog toga se u okviru Privredne komore Srbije (Odbor za razvoj, istraživanje i prestrukturiranje), Savezne privredne komore, Saveznog zavoda za patente, Saveznog zavoda za standardizaciju, Jugoinspekske i Poljoprivrednog fakulteta Univerziteta u Beogradu, preduzimaju brojne aktivnosti koje treba da omoguće zaštitu i šire uvodjenje oznaka porekla tradicionalnih, autohtonih prehrambenih proizvoda. Ovo tim pre što u razvijenim zemljama sveta zaštićena oznaka porekla proizvoda predstavlja sastavni deo kvaliteta, odnosno važan deo procesa obezbeđenja kvaliteta i unapredjenja izvora poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

Jedna od tih ukupnih aktivnosti je i izrada Glavnih tehnoloških elaborata koji treba da predstavljaju osnovu za zaštitu dva proizvoda Zaječarskog okruga, odnosno sa područja opštine Boljevac – "RTANJSKI ČAJ" i "KRIVOVIRSKI KAČKAVALJ". Ovi proizvodi se tradicionalno proizvode na ovom području a predstavljaju i deo proizvodnog programa Preduzeća za poljoprivrednu proizvodnju, preradu, promet, ugostiteljstvo, turizam i saradnju sa selom "YES – RTANJ" D.D.

2. Osnovni podaci o Zaječarskom okrugu i opštini Boljevac

2.1. Položaj i površina

Zaječarski okrug predstavlja administrativno područje koje se nalazi u istočnom delu Republike Srbije (Sl. 1). To je, u stvari, deo nekadašnjeg Zaječarskog regiona koji je najnovijom podeлом Republike Srbije, od 30. juna 1992. godine, razdvojen na dva dela—o k r u g a : Borski i Zaječarski. Prvi je nešto manji, ima površinu od 3.506 km^2 , obuhvata četiri opštine (Bor, Kladovo, Majdanpek i Negotin) sa 90 naselja i 178.718 stanovnika (prema rezultatima poslednjeg popisa iz 1991. godine).

Zaječarski okrug, koji ima četiri opštine (Boljevac, Knjaževac, Sokobanja i Zaječar) i 173 naselja, obuhvata površinu od 3.625 km^2 (Sl. 2). Na ovoj teritoriji nalazi se 49.049 domaćinstava sa 158.132 stanovnika, što u proseku iznosi oko 14 domaćinstava, odnosno, oko 44 stanovnika na km^2 (Tabl.1). Opštine ovog okruga se medjusobom značajno

Tabl. 1 : Površina, broj naselja, domaćinstava i stanovnika na području Zaječarskog okruga (po opštinama)

O p š t i n e	Površina (km^2)	Broj naselja	Broj domaćinstava	Broj stanovnika
Boljevac	828	20	5.763	19.384
Knjaževac	1.202	86	14.373	44.036
Sokobanja	525	25	6.177	21.948
Zaječar	1.070	42	22.736	72.763
U k u p n o :	3.625	173	49.049	158.131

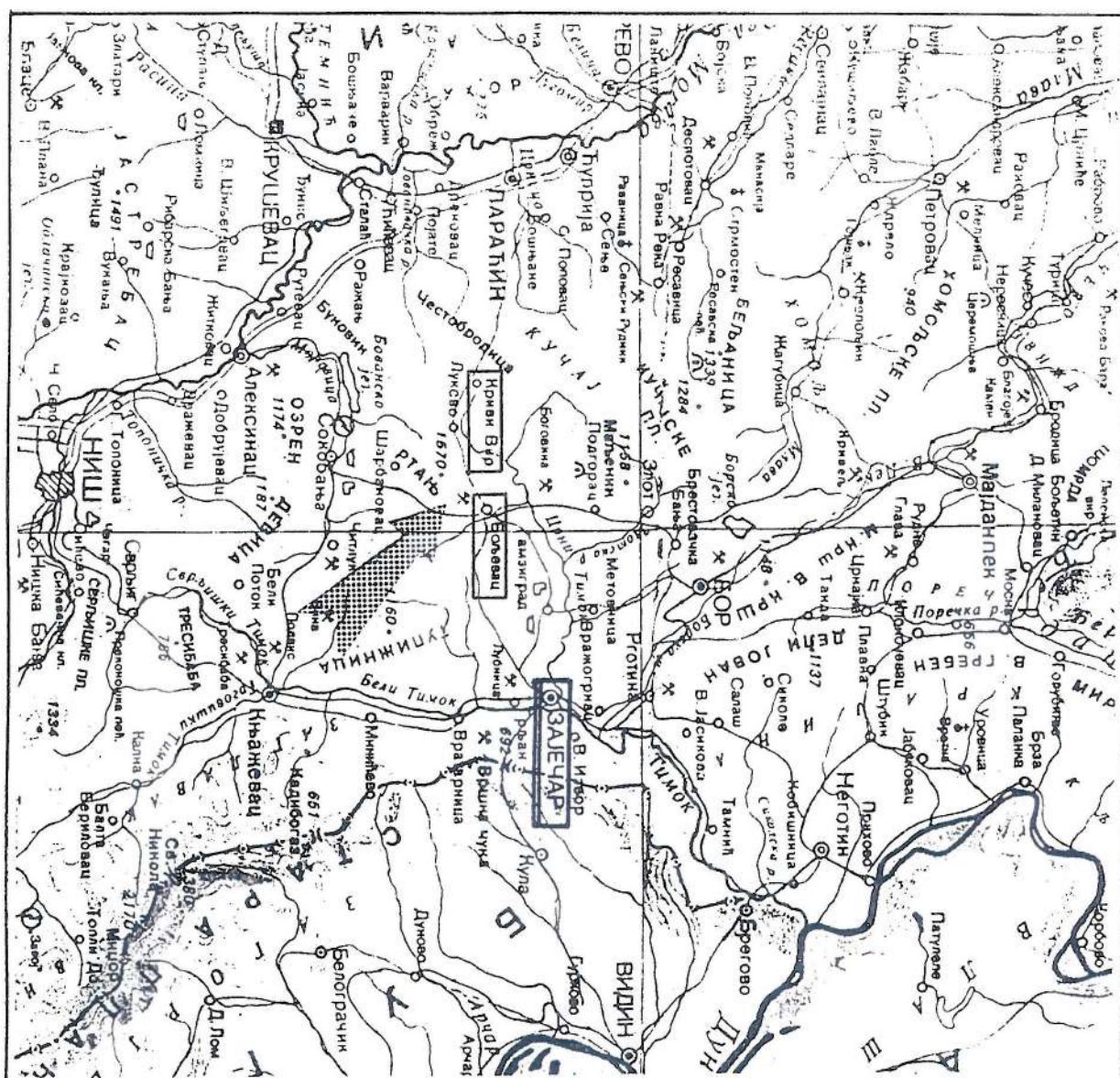
Izvor podataka: Statistički godišnjak SR Jugoslavije, 1992. god.,
Savezni zavod za statistiku, Beograd.

razlikuju, kako u pogledu teritorijalne rasprostranjenosti, tako i prema prosečnoj gustini naseljenosti. Na teritoriji opštine Boljevac, čija površina iznosi 828 km^2 , u proseku se nalazi svega oko 7 domaćinstava i 23 stanovnika na km^2 , zbog čega se ova opština ubraja medju najmanje naseljena područja u Republici Srbiji. Suprotno tome, opština Zaječar obuhvata 1.070 km^2 i ima gotovo tri puta veću naseljenost, odnosno, oko 21 domaćinstvo i oko 68 stanovnika na km^2 . Interesantno je i još jedno poređenje: Knjaževac, po površini najveća opština Zaječarskog okruga (1.202 km^2), ima isti prosečan broj stanovnika (12) na km^2 kao i najmanja opština okruga, Sokobanja, koja se prostire na dvostruko manjoj teritoriji (svega 525 km^2).

Grad Boljevac je centar manje geografske regije koju najvećim delom čini basen reke Crni Timok, tj. zapadni deo tzv. timočkog basena koji se obično naziva Crnorečka kotlina. Istorijски posmatrano ovaj grad je deo srednjovekovne oblasti Crne Reke, odnosno šire prirodne celine poznate kao Timočka Krajina. Za nastanak i razvoj Boljevca kao varoškog naselja i centra šire teritorije, presudnu ulogu je imao njegov povoljan geografski položaj. Kao mesto na sredokraći putu od Dunava prema centralnom delu Srbije, Boljevac je u prošlom veku imao povoljne uslove za svoj privredni i urbani razvoj. U to vreme ovaj grad je bio obavezna stanica na putu koji je povezivao središnji deo Srbije sa Timočkim basenom i dalje sa severo-zapadnim delom Bugarske, odnosno sa jugo-zapadnim i zapadnim delom Rumunije. Tu se, osim predaha "kirijdžija", putnika, tovarne i zaprežne stoke, vršilo snabdevanje za nastavak putovanja, pre-tovar robe, popravka putne ili zaprežne opreme, ali i skoro obavezno "konačilo". U vreme sporog i neredovnog karavanskog i kolskog saobraćaja ovo je bilo sasvim razumljivo s obzirom da su putevi bili veoma loši, bez mostova i drugih saobraćajnih objekata. Tokom kišnih i snežnih perioda godine saobraćaj je bio gotovo nemoguć. Prepreku bržem prometu činili su i planinski prevoji u ovom kraju koji su u prošlosti, pored ostalog, često bili ugroženi i od hajduka. Zbog svega toga u Boljevcu su se često sačekivali karavani ili veće grupe "kirijdžija", pa su zajedno čekali najpogodnije vreme za prelaz preko tih teško savladivih i opasnih planinskih mesta.

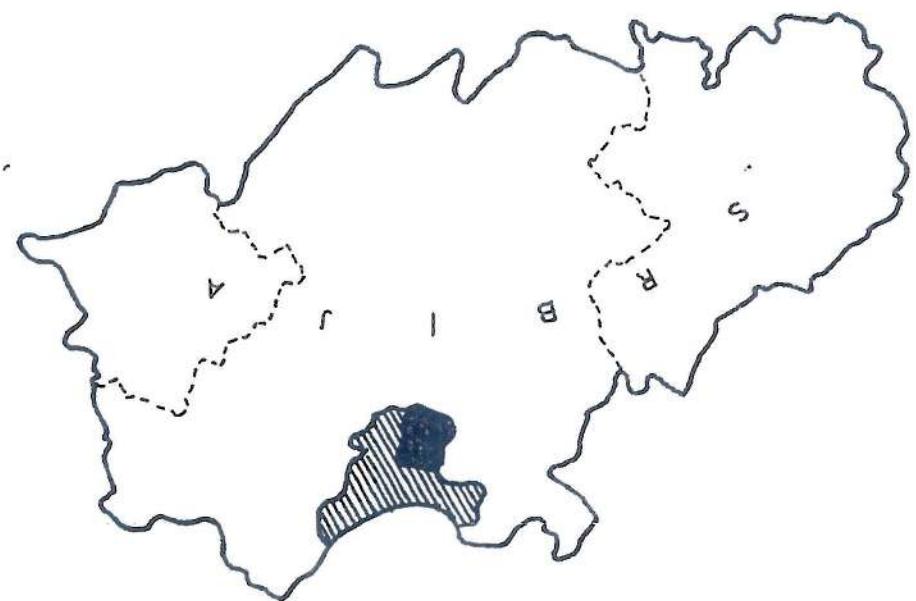
Danas je grad Boljevac centar istoimene opštine koja se prostire na površini od 828 km^2 (Sl. 2). Opština ima ukupno 20 naseljenih mesta, pri čemu je njen severni deo nešto viši i prostraniji, a manje naseljen (6 naselja), dok je južni deo nešto niži i manji po površini, ali je bolje naseljen (14 naselja). Na području opštine ima 5.763 domaćinstava sa 19.384 stanovnika. Žitelji ovog područja se tradicionalno bave poljoprivredom, posebno stočarstvom, a jedan od nosilaca privredne aktivnosti i ukupnog razvoja opštine Boljevac je Preduzeće za poloprivrednu proizvodnju, preradu, promet, ugostiteljstvo, turizam i saradnju sa selom "YES – RTANJ" iz Boljevca.

SL. 2: SHEMA ZA JEĆARS KOG OKRUGA

I OPŠTINE BOLJEVAC

2.2. Reljef i struktura poljoprivrednih površina

Zaječarski okrug obuhvata značajan deo brdsko-planinskog područja istočne Srbije. Sa severo-zapada je oivičen Kučajskim planinama, sa istoka obroncima Stare planine, a sa juga planinom Ozren. Teritorija opštine Boljevac je takođe sa skoro svih strana oivičena planinskim vencima: Kučajskim planinama na severo-zapadu, grebenima Somanjca, Rtnja, Tumbe i dela Sleme na jugu, i obroncima Tupižnice na istoku. Samo je u severo-istočnom delu, niskim pobrdjem i talasastim površinama, odnosno dolinom reke Crni Timok, otvorena i povezana sa Zaječarskom kotlinom i ostalim delovima timočkog basena.

Više planinsko zemljište ovog područja, posebno centralne i južne delove Kučajskih planina i severne delove planinske mase Rtnja, pretežno čine paleozojski kristalasti škriljci. Ipak, najveću površinu zauzimaju mezozojski krečnjaci u gotovo celom istočnom delu Kučaja, kao i krečnjaci sa dolomitom u delovima Somanjca i Rtnja.

Osnovu najvećeg dela tzv. niskog pobrdja i površi u srednjem i istočnom delu Crnorečke kotline (zapadni deo timočkog basena) čine andeziti. Njihov nastanak je rezultat intenzivne eruptivne aktivnosti u periodu izmedju donje krede i pliocena. Inače, mlađi i geološki slojevi zastupljeni su peščarom, glinom i konglomeratima.

Centralna planina Zaječarskog okruga i opštine Boljevac je Rtanj. Pripada grupi planina našeg karpatskog predela, tj. zoni mlađih nabranih planina severnog orogenog stabla sredozemnih planina Evrope. Ova planina predstavlja, praktično, razvodje izmedju Crnorečke kotline na severu i Sokobanjske kotline na jugu. To je masivan krečnjački greben prizmatičnog oblika na čijoj se istočnoj strani nalazi najviša tačka kupastog oblika – Šiljak (1560 m).

Niži delovi Rtnja, do 700 m nadmorske visine, izgradjeni su od peščara i škriljaca. Iznad ove visine, a do 900 m, zemljište je krševitije s obzirom da se sastoji od krečnjačkog peščara. Na visini većoj od 900 m nastaje urgonski krečnjak koji Rtnju daje razriven izgled. Na severnoj, istočnoj i južnoj strani planine pružaju se mnogi rasedi, dok se u podnožju javljaju vrtače, dolinice i jame, od kojih je najpoznatija tzv. Zla rupa na soko-banjskoj strani, duboka preko 60 metara.

Reljef i sastav tla, zbog svoje raznovrsnosti, oduvek su imali značajan uticaj na privredne aktivnosti Zaječarskog okruga i opštine Boljevac. Opšte uzevši može se reći da su reljef i zemljište ovog područja pogodni za bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom. Raznovrsan sastav zemljišta uslovljava i raznovrsnost biljnih mikro formacija, kao i njihovu regionalizaciju. Tako, dok su obodi ovog područja bogati šumskom vegetacijom i velikim travnim površinama, središnji deo je plodan zahvaljujući raspadanju andezitskih stena i drugim talozima. Šumska bogatstva oduvek su bila od velikog privrednog značaja za stanovništvo ovog kraja. Stočarstvo, zasnovano na bogatim pašnjacima Kučja, Somanjca, Rtnja itd., imalo je, a i danas ima, ogroman značaj i predstavlja najzastupljeniju aktivnost u okviru poljoprivredne proizvodnje. Zahvaljujući bogatstvu livada i pašnjaka, te brojnim vrstama lekovitog bilja, na

ovom području je značajno razvijeno i pčelarstvo. Dobri su i prirodni uslovi za bavljenje voćarstvom, posebno za gajenje šljive, jabuke, kruške i trešnje, naročito oraha. Relativno oštra klima i veće površine posne zemlje nisu naročito pogodne za gajenje ratarskih kultura. Najbolji su uslovi za proizvodnju kukuruza pa su zato i najveće površine zasejane ovom kulturom.

Prema zvaničnim podacima Zaječarski okrug raspolaže sa 207.380 ha poljoprivrednih površina, što u odnosu na ukupnu površinu ovog područja iznosi 57,21%. Pri tome su, pored oranica i bašti koje zauzimaju oko 53% ukupnih poljoprivrednih površina, značajno zastupljene livade i pašnjaci – oko 41%, dok su voćnjaci (3,5%) i vinogradi (2,5%) znatno manje zastupljeni u strukturi poljoprivrednog zemljišta (Tabl. 2).

Tabl. 2 : Struktura poljoprivrednih površina na području
Zaječarskog okruga (po opštinama) – ha

Opštine	Ukupno	Oranice i bašte	Voćnjaci	Vinogradi	Livade i pašnjaci
Boljevac	38.691	17.442	1.371	545	19.333
Knjaževac	69.678	31.495	2.761	2.051	33.371
Sokobanja	30.422	13.357	992	314	15.759
Zaječar	68.589	47.616	1.770	2.432	16.771
Ukupno:	207.380	109.910	6.894	5.342	85.234

Izvor podataka: Statistički godišnjak SR Jugoslavije, 1992.god.,
Savezni zavod za statistiku, Beograd.

Posmatrano po opštinama, najmanji udeo poljoprivrednog zemljišta, u odnosu na ukupnu površinu odgovarajućeg područja, ima opština Boljevac – 46,7%; slede opština Knjaževac i Sokobanja sa gotovo identičnim učešćem od 57,9%, dok je najveća zastupljenost poljoprivrednih površina na području opštine Zaječar – 64,10%. Naravno, zahvaljujući pre svega odlikama reljefa, struktura ukupno raspoloživih poljoprivrednih površina se značajno razlikuje izmedju pojedinih opština. Udeo oranica je najveći u opštini Zaječar – 69,4%, dok se u preostale tri opštine kreće izmedju 44 i 45%. Suprotno ovome, udeo livada i pašnjaka je dvostruko veći na području opština Boljevac, Knjaževac i Sokobanja (48–51%), u odnosu na područje opštine Zaječar gde udeo ove vrste poljoprivrednog zemljišta iznosi 24,5%. Inače, zastupljenost voćnjaka i vinograda na prostoru sve četiri opštine Zaječarskog okruga je veoma mala i ni u jednoj opštini ne prelazi 4% od poljoprivrednog zemljišta.

2.3. Hidrografija

Zaječarski okrug je bogat rečnim tokovima. Istina, uglavnom se radi o manjim planinskim rečicama i potocima, a po veličini se izdvajaju Crna reka i Zlotska reka na severo-zapadu, te gornji tok Belog Timoka na istoku.

Na području opštine Boljevac najvažniji je Crni Timok, odnosno tzv. Crna reka. Glavni izvorni krak ove reke je stalno vrelo koje se nalazi ispod juga—zapadnog Kučaja, odnosno u pećini Pećke u samom Krivom Viru. Iz ovog vrela, na 400 m nadmorske visine, nastaje Crni Timok.

Dužina Crnog Timoka (Crna reka) iznosi 82 km, a površina njegovog sliva je oko 30% od ukupne površine sliva reke Timok. Inače, za ovu reku je karakteristično da protiče gotovo centralnim delom timočkog basena, pa tako predstavlja prirodnu granicu izmedju balkanskog i karpatskog planinskog sistema. Na svom toku rečna dolina Crne reke se sastoji od tri kotline: Krivovirske, Gamzigradske i delom Zaječarske.

U svom izvorišnom i gornjem toku vode Crnog Timoka pripadaju I klasi kvaliteta. To praktično znači da se voda može koristiti za piće bez predhodnog prečišćavanja ili je upotrebljiva posle dezinfekcije. Inače, zahvaljujući izuzetnom kvalitetu voda, velikim površinama pod šumom (37.616 ha), prostoru bez industrijskih zagadjivača, uz samo jedan trans-žitni put (Paraćin—Zaječar), ispunjeni su svi potrebni uslovi pa je, krajem 1992. godine, područje opštine Boljevac proglašeno ekološkom opštinom.

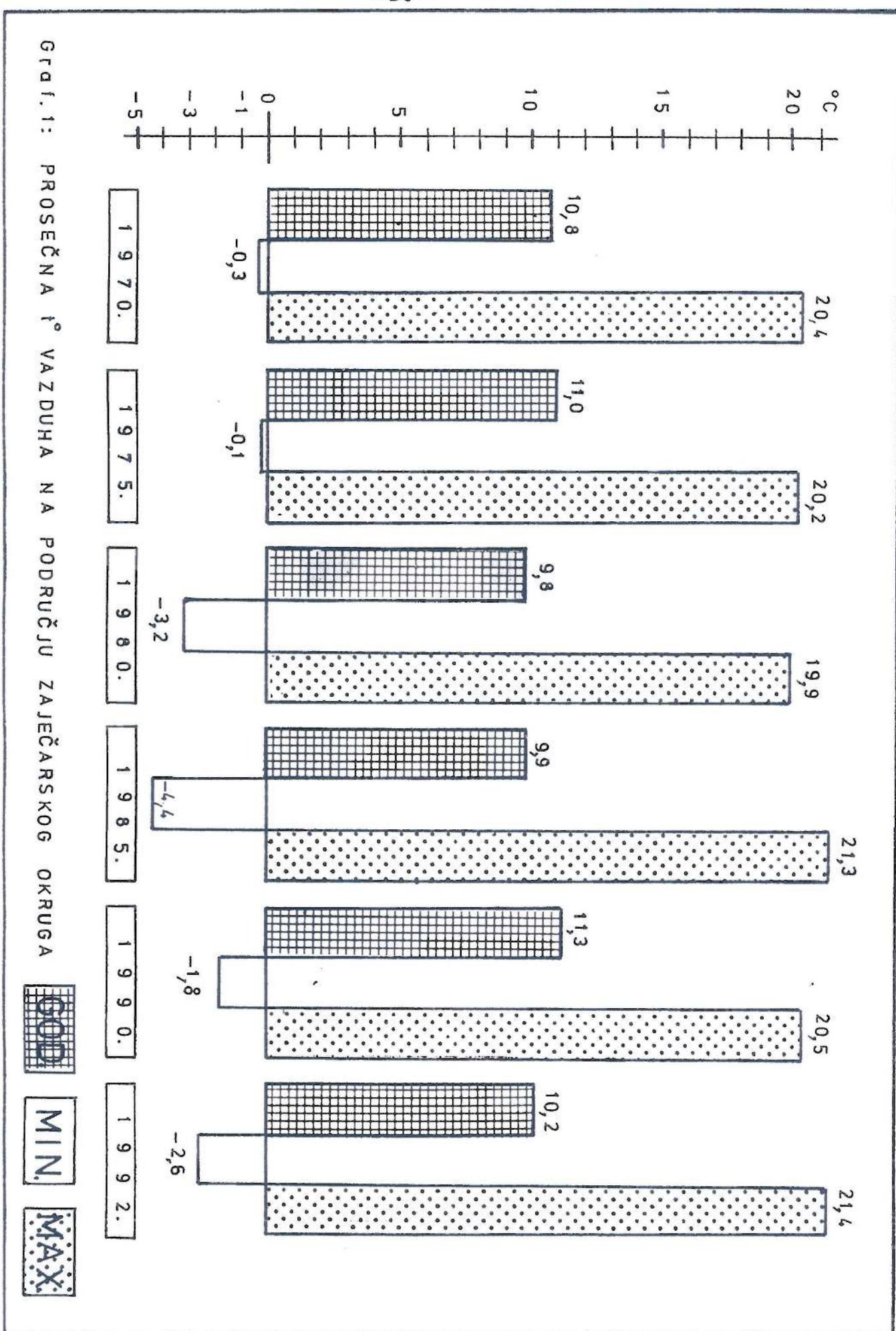
2.4. Klima

U toku rada na pripremi materijala za izradu ovog Elaborata, a u delu koji se odnosi na klimu Zaječarskog okruga i područje opštine Boljevac, korišćeni su podaci najbliže hidrometeorološke stanice — Čuprija, i to za period od 1970. do 1992. godine (Izvor: Statički godišnjak SFRJ za odgovarajuće godine, izd. Savezni zavod za statistiku, Beograd). Evidentirani su, obradjeni i grafički prikazani podaci o prosečnoj godišnjoj, prosečnoj minimalnoj i prosečnoj maksimalnoj temperaturi vazduha ($^{\circ}\text{C}$), prosečnoj godišnjoj relativnoj vlažnosti vazduha (%), prosečnom godišnjem pritisku vazduha (mba), kao i količini padavina (mm). Ovi podaci su prikazani iz razloga što klima, pored ostalog, ima značajan uticaj na uslove proizvodnje autohtonih poljoprivredno—prehrambenih proizvoda.

Zaječarski okrug i područje opštine Boljevac imaju odlike kontinentalne klime. U nižim delovima, leta su topla, zime hladne, a padavina je manje u odnosu na područja veće nadmorske visine za koja su karakteristična blaga i kratka leta, duge i oštре zime, kao i nešto više padavina.

U posmatranom vremenskom periodu (1970–1992) prosečna godišnja temperatura vazduha iznosila je $10,5^{\circ}\text{C}$ (od $9,8$ do $11,3^{\circ}\text{C}$), prosečna minimalna $-2,1^{\circ}\text{C}$ (od $-0,1$ do $-4,4^{\circ}\text{C}$), a prosečna maksimalna $20,6^{\circ}\text{C}$ (od $19,9$ do $21,4^{\circ}\text{C}$) – Graf. 1. Na području opštine Boljevac period tokom koga su prosečne dnevne temperature jednake ili veće od 5°C je najduži i iznosi oko 230 dana godišnje, dok su dnevne temperature od 10 – 15°C karakteristične za oko 130 dana godišnje.

Inače, u periodu od 1970. do 1992. godine, prosečna godišnja relativna vlažnost je iznosila 76,5% (74–78%) – Graf. 2., prosečan vazdušni pritisak $1002,4\text{ mba}$ ($1000,6$ – $1006,5\text{ mba}$) – Graf. 3., dok je prosečna godišnja količina padavina iznosila 765 mm ($862,5$ – 880 mm) – Graf. 4.

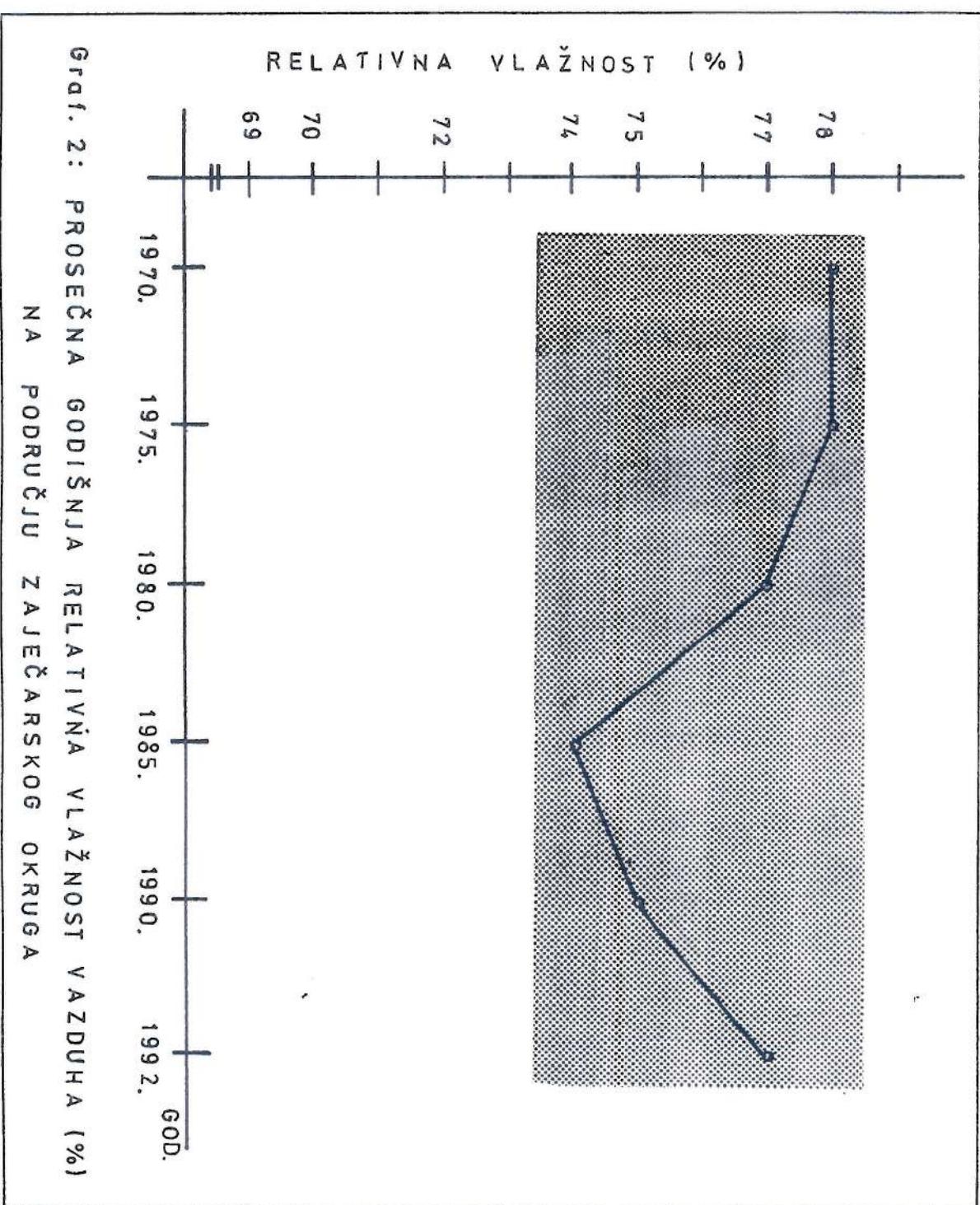

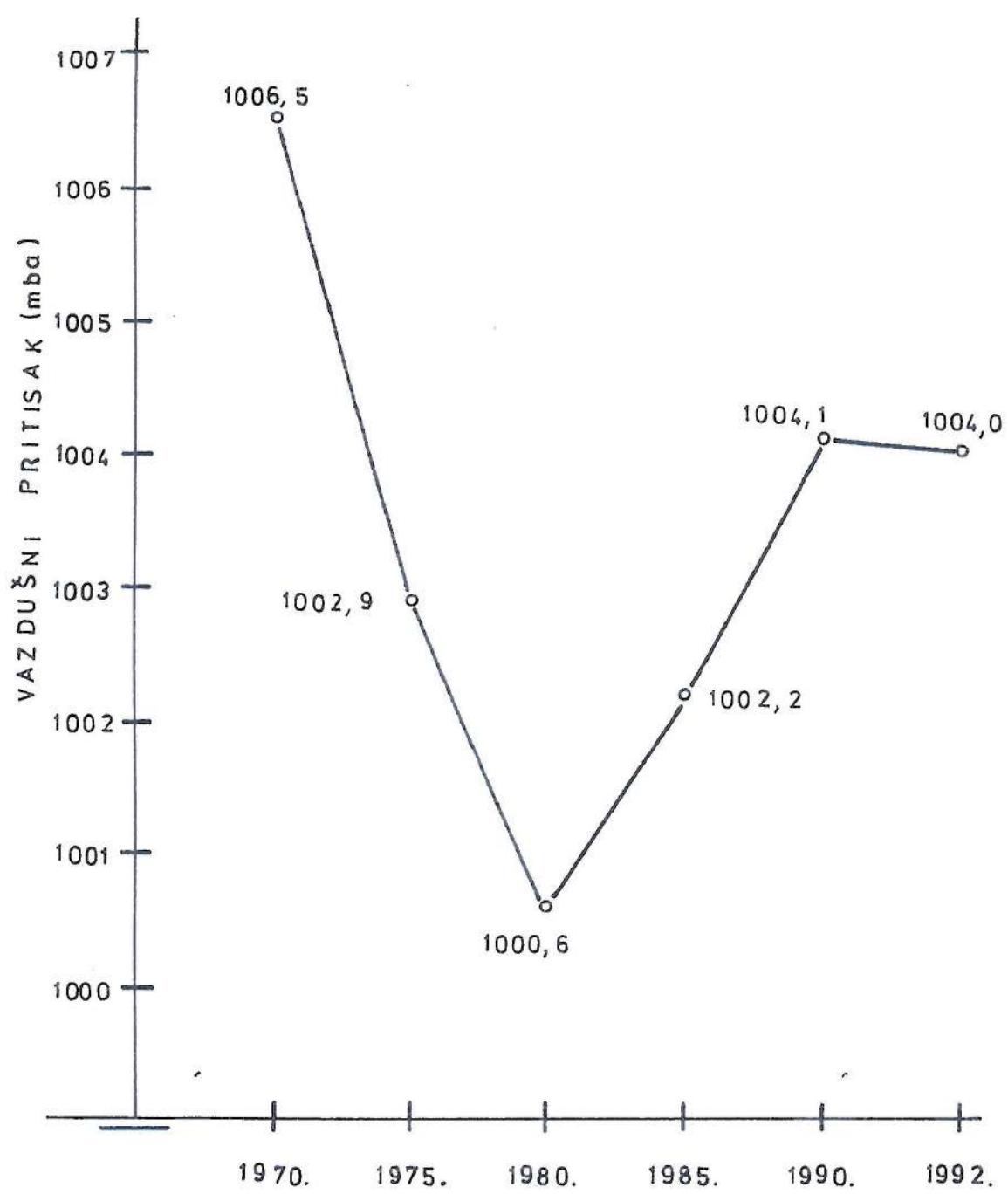
Graf. 1: PROSEČNA t° VAZ DUHA NA PODRUČJU ZAJEĆARSKOG OKRUGA

MIN

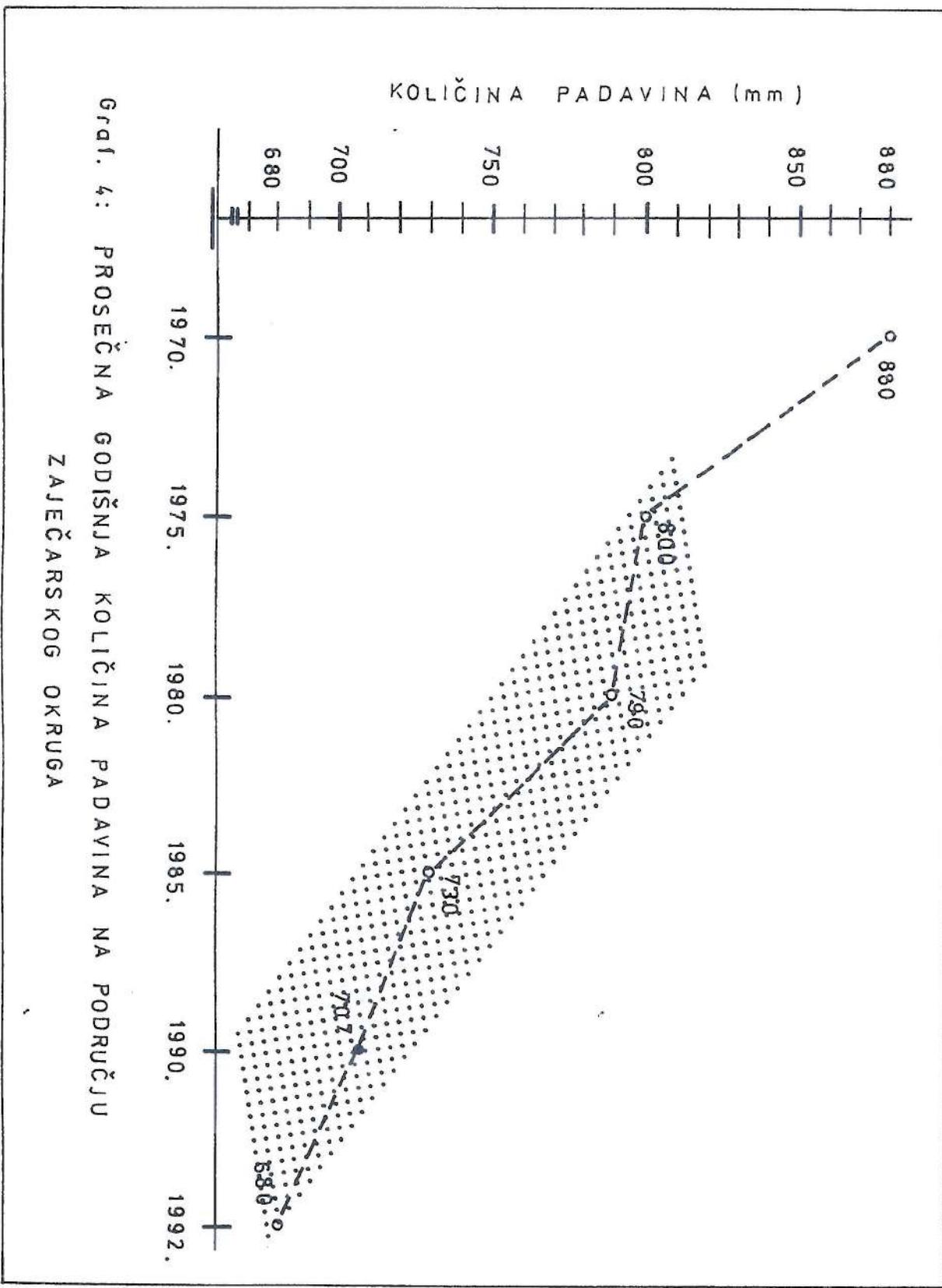
MAX

Avg

Graf. 3: PROSEČAN GODIŠNJI PRITISAK VAZDUHA (mba)
NA PODRUČJU ZAJEČARSKOG OKRUGA

3. Brojno stanje stoke (goveda, svinje, ovce) u SR Jugoslaviji,
Republici Srbiji i na području Zaječarskog okruga

Uporedni pregled statističkih podataka koji se odnose na brojno stanje goveda, svinja i ovaca u SR Jugoslaviji i Republici Srbiji (Tabl. 3) jasno pokazuje da u gotovo celom posmatranom periodu (1985—1992) stočni fond smanjivao, svakako uz manje oscilacije od godine do godine.

Tabl. 3: Uporedni prikaz brojnog stanja stoke u
SR Jugoslaviji i Republici Srbiji

(u 000 grla)

Godina	G o v e d a		S v i n j e		O v c e	
	Ukupno	Krave i steone junice	Ukupno	Krmače i i suprasne nazimci	Ukupno	Ovce za priplod
a) S.R. J U G O S L A V I J A						
1985	2.438	1.368	4.380	890	3.113	2.333
1988	2.280	1.312	4.981	934	3.142	2.387
1989	2.215	1.290	4.398	856	3.064	2.347
1990	2.168	1.275	4.325	887	3.007	2.279
1991	2.096	1.265	4.354	885	3.044	2.288
1992	1.975	1.187	3.844	810	2.715	2.095
b) Republika S R B I J A						
1955	1.960	895	2.660	437	5.743	4.048
1965	2.346	1.059	3.082	600	4.222	3.081
1975	2.649	1.370	4.671	858	1.602	1.938
1980	2.376	1.284	4.538	829	2.658	1.947
1985	2.249	1.241	5.064	877	2.632	1.939
1988	2.091	1.180	4.957	932	2.654	1.979
1989	2.026	1.159	4.374	855	2.576	1.941
1990	1.979	1.145	4.301	886	2.519	1.872
1991	1.908	1.135	4.330	884	2.557	1.881

Izvor podataka :

- a) SR Jugoslavija — Statistički godišnjik SR Jugoslavije,
Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1992.
- b) Republika Srbija — Statistički godišnjak SR Srbije,
Republički zavod za statistiku, Beograd

U SR Jugoslaviji, ukupan broj goveda je smanjen u posmatranom periodu sa 2,4 na 1,9 miliona grla, ili za oko 20%, dok je broj krava i steonih junica smanjen za oko 13%. U istom periodu ukupan broj svinja je smanjen zaoko 12%, a ovaca za 10%.

Na području Republike Srbije, u periodu od 1955 do 1975. godine, zabeležen je porast broja goveda (35%) i svinja (75%), dok je broj ovaca smanjen za oko 55%. U narednom desetogodišnjem periodu (1975–1985) nastavljen je trend smanjenja broja goveda u Republici zaoko 15%, dok je broj svinja uvećan za 8%, a ovaca za svega 1%. Period posle 1985. godine odlikuje stalni trend smanjenja stočnog fonda u Srbiji: goveda za oko 15% (krava i steonih junica za 8,5%), svinja za 14,5% i ovaca za oko 3% (Tabl.3). Navedene tendencije navode, neminovno, na razmišljanje, provociraju brojna pitanja i izazivaju zabrinutost. Ovo tim pre ako se imaju u vidu brojne aktivnosti i značajna ulaganja tokom poslednjih tridesetak godina koja su imala u cilj unapredjenje stočarske proizvodnje, a koja su, manje ili više, ostala bez većih rezultata.

Tendencije slične predhodnim karakteristične su, u pogledu stočnog fonda, za ceo Zaječarski okrug. Naime, u periodu 1985–1990 godina ukupan broj goveda u regionu je smanjen za 17% (krava i steonih junica za 10%), ovaca za 1,7%, dok je samo broj svinja povećan za blizu 18% (Tabl. 4). Najveće smanjenje ukupnog broja goveda zabeleženo je na teritoriji opštine Zaječar (20,5%), mada je na istom području ostvareno i najveće povećanje ukupnog broja svinja za 33%, kao i porast broja krava i steonih junica za oko 8,5%.

U istom petogodišnjem periodu najveće smanjenje broja krava i steonih junica za oko 15% i svinja za oko 13% dogodili se na području opštine Sokobanja, dok je najveće smanjenje ukupnog broja ovaca zabeleženo u opštinama Knjaževac (oko 10%) i Sokobanja (oko 8,5%).

Na području opštine Boljevac, u periodu 1985–1990 godina, zabeleženo je značajno smanjenje ukupnog broja goveda, odnosno za 2.340 grla ili oko 15,4%, dok je broj ženskih priplodnih grla smanjen za blizu 8%. Međutim, u isto vreme, povećan je ukupan broj svinja za 9,7% (krmača i suprasnih nazimaca za 6,7%), dok je ukupan broj ovaca neznatno uvećan za 1,5%, a broj ovaca za priplod oko 2,4% (Tabl. 4).

Tabl. 4: Prikaz brojnog stanja stoke na području
Zaječarskog okruga (po opštinama)

Opština	G o v e d a		S v i n j e		O v c e	
	Ukupno	Krave i steone junice	Ukupno	Krmače i suprasne nazimice	Ukupno	Ovce za priplod
Boljevac						
1985	15.174	8.706	12.724	5.297	23.964	19.411
1988	14.308	9.121	13.569	5.847	23.776	19.031
1989	14.248	8.851	10.892	5.502	23.501	21.085
1990	12.833	8.026	13.955	5.056	24.302	19.877
Knjaževac						
1985	18.049	12.613	14.249	3.157	39.898	33.434
1988	15.732	11.395	16.168	4.335	38.423	33.317
1989	15.555	11.330	14.447	2.627	35.143	30.030
1990	15.205	11.289	15.977	3.596	35.835	31.236
Sokobanja						
1985	10.309	7.139	15.741	4.855	25.403	21.260
1988	9.973	6.689	15.892	5.195	25.508	21.783
1989	9.954	6.542	16.524	5.474	26.294	20.662
1990	9.021	6.062	13.696	6.016	22.945	19.342
Zaječar						
1985	29.114	13.688	43.133	10.586	35.683	27.948
1988	24.562	13.031	52.406	19.900	37.442	29.561
1989	23.957	12.449	54.472	14.123	37.442	30.173
1990	23.172	12.508	57.398	13.901	39.411	31.344
U k u p n o						
1985	72.646	42.146	85.847	23.895	124.588	102.053
1988	64.575	40.236	98.035	35.277	125.149	103.692
1989	63.714	39.172	96.335	27.726	122.380	101.950
1990	60.231	37.885	101.026	29.169	122.493	101.799

Izvor podataka : Opštine u SR Srbiji – Statistički podaci,
Republički zavod za statistiku, Beograd

4. Osnovni podaci o preduzeću "YES – RTANJ" D.D.

4.1. Nastanak, razvoj, sedište i status

Radna organizacija "PKB–Boljevac" sa, u to vreme, svoja četiri OOUR–a i Radnom zajednicom, poslovala je pod ovim imenom u periodu od 1978. do 1989. godine. Transformacijom ove Radne organizacije formirano je 1989. godine jedinstveno društveno preduzeće "PKB–Rtanj", koje je poslovalo u okviru složenog preduzeća "PKB–Beograd".

Od 01. januara 1992. godine preduzeće posluje u sastavu JUGOEKSPORT SISTEMA (HOLDING) iz Beograda. U skladu sa tim izvršena je i odgovarajuća transformacija DP "PKB–Rtanj", pa je novo preduzeće registrovano kao deoničarsko društvo u društvenoj svojini – "YES – Rtanj", sa punom odgovornošću.

Pun naziv novog preduzeća je: PREDUZEĆE ZA POLJOPRIVREDNU PROIZVODNJU, PRERADU, PROMET, UGOSTITELJSTVO, TURIZAM I SARADNJI SA SELOM "YES – RTANJ" D.D., sa p.o., Boljevac. Skraćeni naziv je D.D. "YES – RTANJ" sa p.o. Sedište preduzeća je u Boljevcu, u ulici Ivka Djolovića br. 2. Ovo deoničarsko društvo je registrovano pod brojem Fi – 939/92. Broj uloška je 1–1445 od 03.01.1992. godine kod Privrednog suda u Zaječaru. Matični broj Društva je 7257546.

Inače, preduzeće "YES – RTANJ" ima 443 zaposlena, od čega 18 sa visokom, 9 sa višom i 131 sa srednjom stručnom spremom, zatim 6 VKV, 128 KV, 40 polukvalifikovanih i 114 nekvalifikovanih radnika.

4.2. Delatnost (proizvodnja, usluge, saradnja sa selom i dr.)

Preduzeće "YES – RTANJ" D.D. iz Boljevca ima široku lepezu delatnosti, od poljoprivredne proizvodnje do ugostiteljstva i saradnje sa selom. Zbog toga je ovo preduzeće glavni nosilac privrednog i društvenog razvoja ne samo Boljevca, već i celog područja istoimene opštine.

Osnovna delatnost Preduzeća, u okviru poljoprivredne proizvodnje na društvenom sektoru, usmerena je na razvoj stočarstva. Poznato je da područje opštine Boljevac ima izuzetne prirodne uslove za bavljenje stočarstvom, pa u ovom kraju postoje vekovima sticana iskustva u ovoj proizvodnji, posebno u uzgoju kvalitetnih ovaca i koza. Ova tradicija se i danas nastavlja na savremenoj farmi u Podgorcu, kapaciteta 2 000 ovaca i 500 koza. Ovde se ovce jagnje tri puta u toku dve godine, a s obzirom da se ipaša stada u letnjim mesecima obavlja na

prostranim i nezagadjenim pašnjacima, jagnjeće i jareće meso, odnosno mlečni proizvodi od kojih se posebno izdvaja Krivovirski kačkavalj, ne samo da su autohtoni proizvodi koji se izradjuju prema tradicionalnoj tehnologiji ovog kraja, već u svemu zadovoljavaju stroge kriterijume da se označe kao zdravstveno bezbedne namirnice.

Orijentacija na proizvodnju sitne stoke ne umanjuje brigu za izmenu i unapređenje rasnog sastava goveda, kao i za ukupan razvoj govedarske proizvodnje na ovom području. Centar ovih aktivnosti je govedarska farma preduzeća "Y E S – RTANJ" u Sumrakovcu, kapaciteta oko 2 500 junadi u turnusu, odnosno oko 5 000 grla godišnje.

U okviru ukupne delatnosti Preduzeća, značajno mesto ima i ribarstvo. Zahvaljujući izvanrednim prirodnim uslovima, pre svega čistoj – nezagadjenoj vodi, na samom izvoru Radovanske reke u podnožju Kučajskih planina, izgradjen je savremen ribnjak u kome se godišnje proizvede oko 100 t kvalitetne kalifornijske pastrmke.

Preduzeće "Y E S – RTANJ" raspolaže sa oko 4 000 ha poljoprivrednog zemljišta. Najveći deo ovih površina čine livade (1289 ha) i planinski pašnjaci (950 ha) koji se koriste za ispašu ovaca. Oko 1000 ha je obradivo zemljište na kome se gaje ratarske kulture, pre svega žitarice, dok je preduzeće poznato u Srbiji kao jedan od značajnijih proizvođača semenskog suncokreta. Njive na površini od oko 550 ha koje se nalaze u okruženju privatnih poseda daju se, bar najvećim delom, u zakup individualnim proizvodjačima. najzad Preduzeće raspolaže i sa 363 ha šuma iz kojih se, planskim i stručnim proredjivanjem, dobija drvo za ogrev i gradju. Svega oko 16 ha raspoloživog zemljita je neplodno i ne koristi se.

Proizvodnja zdravstveno bezbedne hrane je osnovna orijentacija opštine Boljevac i preduzeća "Y E S – RTANJ". Pored ovčijeg i kozijeg sira, Krivovirskog kačkavalja koji se u svemu proizvodi prema tradicionalnoj tehnologiji, kiselomlečnih napitaka, kalifornijske pastrmke, jarećeg, jagnjećeg i junećeg mesa, u korpi proizvoda zdravstveno bezbedne hrane Preduzeća nalazi se i poznati Rtanjski čaj kao izuzetno lekovita i endemska biljka. Takodje, postoji veliko interesovanje za izuzetno čistu pijaču vodu sa izvora Buk–Lozica, koja će se u budućnosti koristiti i za proizvodnju sokova.

U nastojanju da se omogući dalji razvoj proizvodnje i proširenje asortimana proizvoda iz programa zdravstveno bezbedne hrane, intenzivno se radi na realizaciji projekta i izgradnji savremene sušare za lekovito bilje i šumske plodove. Time bi se stvorili tehničko-tehnološki uslovi za proizvodnju nove serije proizvoda sa područja Crnorečke kotline i planine Rtanj, koji predstavljaju nezagadjen i gotovo netaknut deo prirode ovog kraja. Deo razvojnog programa je adaptacija i rekonstrukcija postojeće mlekare u Krivom Viru, koja trenutno ima kapacitet oko 5 000 lit dnevno, odnosno oko 1.460.000 litara mleka godišnje. Inače, trenutno Preduzeće raspolaže podnim skladištem kapaciteta 3000 m², magacinskim prostorom za oko 7630 tona, kao i sa 39 maloprodajnih objekata (1 robna kuća; 3 samousluge; 35 prodavnica) na ukupnoj površini od 2.400 m².

Pored proizvodnje, prerade i prometa, pre svega poljoprivredno prehrambenih proizvoda, preduzeće "Y E S – RTANJ" se bavi ugostiteljstvom i turizmom. Raspolaže sa više ugostiteljsko-turističkih objekata, a osnivanjem turističke agencije u okviru Preduzeća, stvoreni su uslovi za organizovan dolazak većeg broja gostiju na područje opštine Boljevac, koje se s'pravom naziva oaza nezagadjene životne sredine. Pored postojećih objekata i brojnih turističkih manifestacija, od kojih je jedna Dani berbe Rtanjskog čaja, ukupna turistička ponuda ovog kraja obogaćena je i seoskim turizmom. Krivi Vir i Rujište su prva turistička sela na području opštine Boljevac.

Najzad, treba naglasiti da postoji duga i vrlo plodna saradnja Preduzeća sa individualnim proizvodjačima ovog kraja. Saradnja se odvija čak sa 22 sela opštine Boljevac, pre svega kroz otkup viškova poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, zatim kroz pružanje usluga i stručne pomoći individualnim poljoprivrednim proizvodjačima.

IV POSEBAN DEO – KRIVOVIJSKI KAČKAVALJ

1. Tehnološki proces: prizvodnje i važnija obeležja kvaliteta "Krivovirskog kačkavalja "

1.1. Uvod

Medju svim srevima koji se izradjuju u našoj zemlji, kačkavalj zauzima značajno mesto. Pripada grupi tvrdih srevova i izradjuje se od ovčijeg, kravljeg, mešanog ovčijeg i kravljeg i kozičnjeg mleka.

Specifična tehnologija ovog sira prilagodjena je južnim predelima, a visoka kvalitetna svojstva daju mu niz primičstava u odnosu na druge vrste srevova, naročito u oblastima žarke klime.

U pojedinim zemljama, pa čak i u različitim oblastima iste zemlje uočavaju se razlike u tehnologiji kačkavalja. Te razlike mogu biti i u pogledu veličine, oblika, ukusa i hemijskog sastava, pa je teško utvrditi i postaviti standardne zahteve za ovu vrstu sira.

1.2. Tehnološki proces: proizvodnje

Krivovirski kačkavalj se proizvodi od ovčijeg, kravljeg i kozičnjeg mleka dobijenog sa područja Krivog Vira i planine Rtanj. Odlikuje se velikom biološkom i energetskom vrednošću, jer sadrži minimalno 45% mlečne masti u suvoj materiji i minimalno 60% suve materije. Pored mlečne masti ima visok sadržaj proteina i mineralnih materija. Proizvodi se u obliku koturova težine 1,5 i 3 kilograma.

Mleko se dogreje na temperaturu 28–30 °C (u letnjem periodu) i 32–35 °C (u zimskom periodu) i doda mu se tolika količina sirila da se podsiravanje završi u toku 30–40 minuta. Nakon obrazovanja gruša normalnih osobina, gornji sloj se okreće i ostavi da stoji 10 minuta, posle čega se pristupa daljom obradi gruša.

Lirom i harfom gruš se seče vertikalno i horizontalno tako da se dobiju zrna veličine 1 cm. Da bi zrna dobila potrebnu čvrstinu i da bi se olakšalo isticanje surutke, zrna gruša se mešaju u toku 40–50 minuta. Mešanje treba vršiti pažljivo da se zrna ne bi previše usitnila. Zbog toga se svakih 20 minuta mešanja pravi pauza 5–10 minuta. Cilj ove operacije je da se dobiju zrna potrebne veličine, oblika i čvrstine. Prosječna veličina zrna iznosi 3–6 mm.

Da bi se postigla potrebna vlažnost zrna, vrši se sušenje zrna. Uz stalno mešanje sadržaja u kadi temperatura se postepeno povećava, vodeći računa da se u toku 30 minuta postigne temperatura u kadi od 40–42 °C. Po završenom dogrevanju sadržaj u kadi se meša još 40 minuta. Cilj ove operacije je da se ubrza proces sušenja zrna i pojača biohemijska aktivnost mikroorganizama u pravcu stvaranja mlečne kiseline. Zbog toga se svakih 20 minuta, određuju kiselost surutke. Pored kiselosti surutke, gotovost zrna se kontroliše i organoleptički. Dovoljno osušeno zrno treba da je elastično i da pokazuje umerenu sposobnost ka slepljivanju.

Po završenoj obradi gruša zrna se ostave da odstoje 10 do 20 minuta, a zatim se pristupa formiranju grude—baskije.

Zrna se vade iz kade i prenose u metalne ramove. Pri ovome treba voditi računa da se zrna rasporede u što ravnomernijem sloju, kako bi se dobila gruda ujednačene debeline. Formiranje grude traje 30–40 minuta, pri čemu se ne podvrgava nikakvom opterećenju, već se presovanje vrši sopstvenom težinom (samopresovanje). Da bi se olakšalo isticanje surutke, gruda se 1–2 puta okreće.

Formirana gruda podvrgava se procesu zrenja.

Jedna od karakteristika tehnologije kačkavalja jeste da se isirna masa prethodno podvrgava zrenju, pa se tek posle termičke obrade stavlja u kalupe. U literaturi se često ovaj proces zove čedarizacija.

Gruda se iseče na komade veličine 15 x 20 cm i komadi se slože u dva reda duž zidova kade, po dva sloja jedan preko drugog. Na taj način na sredini kade ostaje prazan prostor za oticanje surutke. U početku se komadi prevrću svakih 20 minuta, a zatim svakih 10 minuta kako bi se obezbedila ravnometerna temperatura i presovanje. Temperatura na kojoj sazревa baskija iznosi 25–30 °C, a zrenje traje 5–10 časova. Na kraju procesa čedarizacije kiselost baskije u proseku iznosi 120 °T (od kravljeg mleka) i 150 °T (od ovčijeg mleka).

Zrela baskija ima nežnu (somotastu površinu, elastična je i prijatnog je ukusa i mirisa). Na preseku se medjusobno jedva raspoznaju pojedina zrna, a broj šupljika mora da bude mali i pravilnog oblika (vidi tabl.5).

Tabl. 5.: Neke važnije organoleptičke i hemijske karakteristike sazrele baskije

U k u s	Miris	Organoleptičke karakteristike		Hemijski pokazatelji		
		Elastičnost	Presek	Kiselost grude	Surutke	Zrelost po Šiloviču
prijatno kiselo	slabo kiseo	elastična	komaktan malo šupljika	120 do 130 °T	60–90 °T	40–45 °

Zrela gruda se reže na listove dužine 15, širine 5 i debljine 0,5 cm. Odredjena količina tako izrazene grude stavja se u drvene korpe i potapa se u vodu temperature 70-80°C Masa u korpi se meša drvenom kašikom, a korpa se s vremenom na vreme vadi iz vode. Ovo traje sve dok se izrezana masa ne pretvorí u žilavo—rastegljivo testo, sjajnog izgleda i veoma prijatnog ukusa i mirisa. Ceo proces traje 5–10 minuta, što zavisi od stepena zrelosti i temperature vode.

Na kraju termičke obrade baskije, korpa se vadi iz vode i testo mesi rukama (slično mešenju hleba) i formiraju se koturovi kačkavalja. Sama operacija mešenja je formiranje kačkavalja u obliku opte dosta je složena i delikatna i zahteva veliku veština.

Oblik kačkavalja formira se u plastičnim kalupima. U kalupima sir ostaje 24 časa i duže, u zavisnosti od njegove čvrstine i sadržaja vode. U početku se sir okreće svakih pola časa, a kasnije sve redje. Time se s jedne strane utiče na formiranje glatke kore a, s druge strane, olakšava hladjenje sira. Temperatura prostorije u kojoj se drže kalupi sa sirom iznosi 10–13 °C.

Sir se prvi put soli 24 časa nakon vadjenja iz kalupa. Posoli se i mesto na stolu na kome sir stoji. Posle 12–13 časova koturovi kačkavalja se okreću i po potrebi dosole. Soljenje kuhinjskom solju traje 6 do 7 dana. Temperatura prostorije za soljenje sira iznosi 12 do 15 °C.

Po završenom soljenju sir se prenosi u prostoriju za zrenje, gde ostaje 2 do 3 meseca. Temperatura prostorije za zrenje iznosi 15–18 °C.

Već posle 2–3 meseca kačkavalj postiže trgovačku zrelost, ali se sa produžavanjem vremena zrenja kvalitet kačkavalja stalno poboljšava. Radi sprečavanja sušenja, kačkavalj se oblaže paravinom.

1.3. Važnija obeležja kvaliteta

Krivovirski kačkavalj ima oblik niskog cilindra mase 1,5 i 3 kg. UKUS i miris sira su umjereno oštri, karakteristični i podsećaju na ukus i miris oraha. Testo sira je kompatno, elastično i kod zrelih sireva slojevito i nežno mrvičato. Testo sira kačkavalja je prosto natopljeno mašću. Na 20 °C na njegovoj površini se pojavljuju kapljice masti u različitom broju čime se ovaj sir razlikuje od ostalih vrsta sireva. Testo je slamnožute boje, monolitno, bez šuplika. Kora je glatka, tanka, elastična i specifične strukture, čime se ovaj sir takodje razlikuje od drugih vrsta sireva. Prelaz testa u koru je postepen i sloj ispod kore je tanak. Radi sprečavanja isušivanja površina sira premazana je parafinom.

U vreme trgovačke zrelosti (tri meseca) sir ima stepen kiselosti 260–280 °T i pH 4,9–5,0. Stepen zrelosti po Šiloviču iznosi 93–100 °Š. Proizvod sadrži minimum 45% masti u suvoj materiji, odnosno minimum 60% suve materije.

2. Način obeležavanja proizvoda

Shodno odredbama Zakona o zaštiti pronađenaka, tehničkih unapredjenja i znakova razlikovanja (Sl. list SFRJ 34/81 i 3/90), odnosno poglavlja četiri – "Oznaka porekla proizvoda" (Čl. 37. – 43.), kojim su bliže definisani formalno pravni uslovi za upis u Registar zaštićenih oznaka geografskog porekla proizvoda, u okviru ovog Elaborata dajemo, pored ostalog, i način na koji će proizvod "KRIVOVIJSKI KAČKAVALJ" biti obeležen u prometu.

Sir se pakuje u kartonsku ambalažu, odnosno kutiju pravilnog osmougaonog oblika sa osnovom i stranama, dok je na gornjoj površini nalepnica ("muflon") sa deklaracijom. Nalepnica je kružnog oblika – $\phi = 130$ mm (1,5 kg) ili $\phi = 180$ mm (3,0 kg) i pored oznake koja sadrži naziv proizvoda – KRIVOVIJSKI KAČKAVALJ – na njoj se nalaze podaci o nazivu i sedištu proizvodjača, ovlašćenog korisnika oznake upisane u Registar (u ovom slučaju "YES-RTANJ", Boljevac). Takodje, na pakovanju se nalazi podatak da se radi o masnom tvrdom siru za rezanje koji sadrži minimum 45% masti u SM, odnosno minimum 60% SM. Tekst je na srpskom jeziku, a odštampan je ciriličnim pismom. Izgled oznake je kao u prilogu:

3. Kontrola kvaliteta proizvoda

Proizvodnja KRIVOVIJSKOG KAČKAVALJA, nezavisno da li se otvaruje u mlekari u Krivom Viru ili u okviru domaćinstva individualnih proizvodjača ovog regiona kao kooperanata preduzeća "YES – RTANJ", mora u potpunosti da zadovolji sve higijensko-sanitarne i tehničko-tehnološke uslove i zahteve naših poitivnih propisa u ovoj oblasti.

Pored ovoga, proizvod "KRIVOVIJSKI KAČKAVALJ" mora u potpunosti da odgovara odgovarajućim odredbama važećeg Pravilnika o kvalitetu mleka, proizvoda od mleka, sirila i čistih kultura (Sl. list SFRJ 51/82) kojim je definisan kvalitet sira u prometu.

U okviru organizovane proizvodnje KRIVOVIJSKOG KAČKAVALJA treba svakako obezbediti uslove za stalnu i povremenu kontrolu kvaliteta gotovog proizvoda. U tom smislu, redovnu kontrolu kvaliteta može da vrši Katedra za tehnologiju animalnih proizvoda – Odelenje za tehnologiju mleka – Poljoprivrednog fakulteta u Beogradu-Zemunu.

Napominjemo da se u slučaju promene načina obeležavanja proizvoda "KRIVOVIJSKI KAČKAVALJ" isto mora prijaviti Odelenju za znake razlikovanja Saveznog zavoda za patente, od strane proizvodjača i orgaizatora kooperativne proizvodnje – nosioca i ovlašćenog korisnika oznake geografskog porekla, upisanog u Registar korisnika zaštićenih oznaka geografskog porekla – u ovom slučaju "YES – RTANJ" D.D. p.o. Boljevac, ali bez potrebe izrade novog Elaborata.